

**ORSZÁGOS
TUDOMÁNYOS
DIÁKKÖRI DOLGOZAT**

**TERRORISTA TAKTIKÁK BEMUTATÁSA ÉS ISMERETÉNEK
JELENTŐSÉGE A RENDÉSZETI KÉPZÉSBEN**

Jelige: Said

Budapest

2013.

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék.....	1
1. BEVEZETÉS.....	3
2. A TERRORIZMUS FOGALMI MEGHATÁROZÁSAI.....	5
3. A TERRORIZMUS KIALAKULÁSA	9
4. TERRORISTA SZERVEZETEK CSOPORTOSÍTÁSA.....	11
4.1 XX. század kommunista terrorszervezetei	11
4.1.1 Vörös Hadsereg Frakció (RAF)	11
4.1.2 Vörös Brigádok	12
4.2 Szeparatista mozgalmak	12
4.2.1 IRA	13
4.2.2 ETA	13
4.2.3 Tamil Tigrisek	15
4.3 Vallási szervezetek	15
4.3.1 Hámász és Hezbollah	16
4.3.2 Csecsenek.....	17
4.3.3 Aum Shinrikyo	17
5. AZ ISZLÁM FUNDAMENTALIZMUS MEGJELENÉSE ÉS TÉRHÓDÍTÁSA20	
6. AL KAIDA.....	23
6.1 Az Al Kaida létrejötte.....	24
6.2 Kiképző táborok	25
6.3 Hálózati felépítés	26
6.4 Az Al Kaida problémái.....	30
7. TERRORISTA TAKTIKÁK ÉS ALKALMAZÁSUK MERÉNYLETEK ELKÖVETÉSE SORÁN.....	33
7.1 Robbantásos taktikák.....	33
7.1.1 Improvised Explosive Device (IED) – házi készítésű robbanószerkezetek ..	34
7.1.2 Öngyilkos merényletek	39
7.1.3 Másodlagos robbantások	43
7.2 Repülőgép eltérítések és robbantások.....	43
7.3 Orvlövész támadások.....	44
7.4 Emberrablások	45

7.5	Épületen belüli torlasz	46
7.6	Tömegpusztító fegyverek	47
7.6.1	Vegyvi fegyverek	47
7.6.2	Biológiai fegyverek	49
7.6.3	Radiológiai fegyverek	50
8.	TERRORISTA MŰVELETEK	53
8.1	Radikálisok azonosítása.....	53
8.2	Terrorista merényletek menete	53
8.2.1	Belépési szakasz.....	54
8.2.2	Működési szakasz.....	54
9.	ÖSSZEGZÉS	59
9.1	Kutatómunka kiértékelése	59
9.2	Összefoglalás	63
	Felhasznált törvények.....	59
	Felhasznált irodalom	60
	Internetes hivatkozások	61
	Mellékletek, kérdőív.....	63
	Ábrajegyzék	64
	Képek jegyzéke	69
	Videó mellékletek	72

1. BEVEZETÉS

Dolgozatom témájaként a terrorizmust és a terrorista taktikák ismertetését választottam. A témaválasztásomban nagy szerepet játszott az a tény, hogy az elmúlt 14 éves rendőri pályafutásom során a magyar rendészeti képzés keretein belül először főiskolai harmadéves hallgatóként nyílt alkalmam olyan képzési rendszerben részt venni, ami általános ismereteket nyújt a terrorizmussal kapcsolatban.

A Rendőr Szakközépiskolai tanulmányaim alatt természetesen a híradásokból folyamatosan lehetett értesülni terroristák által elkövetett merényletekről, de ez a veszély számomra akkor még nagyon távolinak tűnt. 1999-ben kerültem a Készenléti Rendőrség kötelékébe, ahol megismerkedtem S. László r. főtörzszászlóssal, aki közterületi szolgálatra alkalmatlansága miatt konditerem ügyeletesi feladatokat látott el. Ekkor tudtam meg, hogy S. László r. főtörzszászlós egyike volt annak a két rendőrnek, akik 1991. december 23-án a Ferihegyi úton egy zsidó busz kísérésének végrehajtása közben egy terrorista merénylet súlyos sérültjei voltak. Arcán mai napig láthatóak a repesz nyomok. A távoli híradásokban látott veszély hirtelen túlságosan valóságossá vált, holott rendészeti képzésem során továbbra sem találkoztam a terrorizmus fenyegetésével.

A terrorizmussal kapcsolatos ismeretek tanóra témája részemre nem volt ismeretlen, hiszen 2000-ben részt vettem a Terrorelhárító Szolgálat által tartott személyvédelmi képzésen, és ezt követően 4 éven keresztül láttam el személyvédelmi feladatokat Várnai-Shorer Judit, Izrael Állam akkori Magyar Nagykövete mellett. A feladatra felkészítés elméleti anyaga – Izrael Állam terrorfenyegetettségéből adódóan – tartalmazott a terrorizmussal kapcsolatos oktató filmeket. 2009-ben egy műveleti alegység tagjaként részt vettem a Nemzetközi Rendészeti Akadémián FBI ügynökök által tartott személy – és objektumvédelmi képzésen, melynek során a technikák és taktikák elsajátításán kívül alkalmam nyílt Afganisztánt is megjárt katonák, valamint az FBI-nál személyvédelemmel foglalkozó tapasztalt ügynökök által olyan terrorizmussal kapcsolatos ismeretekre szert tennem, amelyeket a magyar rendészeti képzésben eltöltött éveim alatt még általános műveltségi téren sem érintettem.

Kutató munkám során, kérdőívek kitöltésével felmérést készítettem kollégáim iskolában, valamint rendőri pályafutásuk során kapott általános ismereteiről a terrorizmussal kapcsolatban, különbséget téve a fiatalabb rendőrök, valamint az idősebb kollégák között.

Dolgozatom történeti részében rámutatok arra a tényre, hogy a kétpólusú világrend felbomlását követően a terrorizmus jelensége hogyan döntötte le határok közé szorított korlátait és fejlődött nemzetközi fenyegetéssé. Napjaink modern média és internetes hírportáljainak köszönhetően a világ bármely részén elkövetett terrorista merényletek is eljuthatnak otthonunkba, és a térfigyelő kamerák felvételeinek segítségével egyenesben nézhetjük végig a véres valóságot. A terrorizmus nemzetközivé válása egy olyan félelmet költöztetett az emberek tudatába, ami eddig távol állt mindannyiunk nyugodtnak vélt otthonától. Laikusként is tekintve magát a terrorizmus fejlődését, meggyőződhattünk arról, hogy az Amerikai Egyesült Államok ellen 2001. szeptember 11-én elkövetett merénylet a terrorizmus egy új formájával ismertette meg a világot. Azonban véleményem szerint legalább általánosságban ismernünk kell az okokat és a miérteket, hogy megérthessük mi vezette idáig az emberiség új népbetegségét.

Úgy gondolom, hogy az új típusú terrorizmus elleni küzdelem megköveteli a terrorista taktikák és technikák ismeretét. A terrorizmus elleni harc a nemzetközi összefogással új formát öltött, melyben a kifejezetten terrorelhárítással foglalkozó szervek munkája mellett a rendészeti feladatokat ellátó szervek együttműködésére is igényt tart. Az Rtv¹, valamint a Csapatszolgálati Szabályzat², tartalmazznak taktikai eljárásokat, utasításokat, intézkedéseket terrortámadások, valamint légi jármű hatalomba kerítésének elkövetése esetére, azonban 2013-ra a terrorizmus a fejlődésének köszönhetően olyan taktikai és technikai változásokon ment keresztül, hogy feltehetőleg jogszabályaink ilyen helyzetekkel szemben nem naprakészek.

¹ A Rendőrségről szóló 1994 évi XXXIV. törvény

² Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1988 (IV.23) ORFK utasítás

2. A TERRORIZMUS FOGALMI MEGHATÁROZÁSAI

A terrorizmust – mint jelenséget – egyféleképpen meghatározni nem lehet. Mi jut eszünkbe a terrorista szóról? Egyrésztől könyörtelen gyilkost jelent, aki emberek életét oltja ki olyan cél, ideológia érdekében, mely az ő szempontjukból idegen. Vizsgáljuk meg a másik oldalról a kérdést. Mit jut eszünkbe a terrorista szóról akkor, ha ez a személy, a családunk, hitünk, életünk érdekében oltja ki ártatlan emberek életét azzal a céllal, hogy a jövőnk, hitünk, családunk élete biztosítva legyen? Egyet értenénk – e az erőszak alkalmazásával olyan cél érdekében, mellyel azonosulni tudunk?

Számos helyen megtalálhatjuk magát a fogalmat más és más megközelítésben, hiszen a terrorizmus szubjektív jelenség.

A Magyar Értelmező Kéziszótár megfogalmazása leegyszerűsített változat, mely tartalmazza a terrorizmus lényeges elemeit:

„terror: fn Erőszakos, kíméletlen módszer, eljárás [...] cselekmény fn Politika harcban alkalmazott erőszakos, megfélemlítő cselekedet (pl. gyilkosság, rongálás)”³

A büntetőjogi megfogalmazás az elmúlt 30 év terror cselekményei alapján mindenféleképpen módosítást igényelt:

„Aki mást személyi szabadságától megfoszt, vagy jelentős anyagi javakat kerít hatalmába, és a személy szabadonbocsátását, illetőleg a javak sértetlenül hagyását vagy visszaadását állami szervhez vagy társadalmi szervezethez intézett követelés teljesítésétől teszi függővé, büntetett követ el, és öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”⁴

„Aki abból a célból, hogy

a) állami szervet, más államot vagy nemzetközi szervezetet arra kényszerítsen, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön,

b) a lakosságot megfélemlítse,

c) más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjét megváltoztassa vagy megzavarja, illetve nemzetközi szervezet működését megzavarja,

³ Magyar Értelmező Kéziszótár (szerk. Juhász József, nyolcadik, változatlan kiadás) Akadémia Kiadó, Budapest 1989. 1366 p.

⁴ a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 261.§ (1) bekezdés

a (4) bekezdésben meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt követ el, büntett miatt tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő.”⁵

A büntetőjogi szabályozás jól láthatóan alkalmazkodott a terrorizmus fejlődéséhez és nemzetközivé válásához. Az 1978-ban hatályba lépett Büntető Törvénykönyvünk (a továbbiakban: Btk.) eszköz cselekményként csak a személyes szabadságtól való megfosztást, valamint a jelentős anyagi javak hatalomba kerítését nevezi meg, a 2012-ben hatályba lépett új Btk. már kiemeli az erőszakos szót a személy elleni bűncselekményeknél, és új elemként helyezi bele a közveszélyt okozó és fegyverrel kapcsolatos bűncselekményeket. A célcselekmények meghatározása is változást mutat, ami tükrözi a terrorizmus nemzetközivé válását, mivel a régi Btk. állami és társadalmi szervhez intézett követelés teljesítését jelöli meg, addig az új Btk. a kényszerítés cselekményét államhoz, állami szervhez, nemzetközi szervhez köti, valamint új elemként került a tényállásba a lakosság megfélemlítése, valamint az állam működésének megzavarása.

A Szövetségi Nyomozó Iroda megfogalmazása szerint a terrorizmus politikai, vagy társadalmi célok elérése érdekében való erőszak alkalmazása:

*„Erő vagy erőszak jogtalan alkalmazása, a kormányzat vagy személyek ellen, azzal a céllal, hogy a közvéleményt megfélemlítse, megrendítse a kormányzatot, politikai vagy társadalmi célok elérése érdekében.”*⁶

Benjamin Netanyahu, Izrael Állam miniszterelnöke szerint az erőszak, az általa kiváltott félelmen keresztül a politikai célok elérésének eszköze:

*„A terrorizmus a polgárokon gyakorolt szándékos, módszeres erőszak, amely az általa kiváltott félelmen keresztül politikai célokat kíván megvalósítani.”*⁷

Az Egyesült Nemzetek Szövetségének meghatározása már a megfélemlítésen és a kényszerítésen kívül propaganda célokat is megfogalmaz, minek alapján az erőszak alkalmazását üzenetként említi, mely a közösségek manipulálására képes.

„A terrorizmus az ismételt erőszakos cselekményeken nyugvó félelemkeltés módszere, amelyet titkos (félleg titkos) egyéni, csoportos vagy állami elkövetők alkalmaznak egyéni ellenszenvben gyökerező, bűnözéssel kapcsolatos vagy politikai okokból, amikor is az erőszak közvetlen

⁵ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 314.§ (1) bekezdés

⁶ Havasi Eszter: A NATO válaszai a 21. századi kihívásokra – *Harc a terrorizmus ellen*
elérhető: <http://www.biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=1105> (2013.10.24.)

⁷ uo.

célpontjai – a gyilkossággal ellentétben – nem a legfőbb célpontok. Az erőszak emberi áldozatait általában véletlenszerűen (alkalomból adódóan) vagy válogatva (reprezentatív vagy jelképes módon) választják ki a célba vett népekből, s ezek az áldozatok üzenet létrehozására szolgálnak. A terrorista (terrorszervezet) a veszélybe kerülő személyek és a fő célpontok között zajló, fenyegetésen és erőszakon nyugvó kommunikációt a fő célnak tekintett közösség(ek) manipulálására használja fel, s ezáltal a terror célpontjává vagy a figyelem célpontjává teszi, attól függően, hogy az elsődleges cél a megfélemlítés, a kényszerítés vagy a propaganda.”⁸

A NATO 2002-ben megrendezett Prágai Csúcstalálkozón megfogalmazott terrorizmus elleni koncepciója az erőszak eszközének felhasználását nem csak politikai, hanem vallási és ideológiai célok érdekében is meghatározza:

„A terrorizmus erő vagy erőszak törvénytelen használata vagy ezek használatával való fenyegetés személyek vagy vagyon ellen azzal a szándékkal, hogy a kormányokat vagy társadalmakat kényszerítsék vagy megfélemlítsék politikai, vallási vagy ideológiai céljaik elérése érdekében.”⁹

Az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériumának megfogalmazása szerint:

“Terrorizmus... előre megfontolt, politikailag motivált erőszakos cselekmény, amelyet nemzet-alatti csoportok vagy titkosszolgálati ügynökök hajtanak végre, rendszerint valamilyen célközönség befolyásolásának szándékával”

Közelítsük meg a fogalmat a legelfogadottabb közös összetevőinek oldaláról. A terrorizmus elengedhetetlen eleme az erőszak előre megfontolt, tervezett alkalmazása. Ennek ellenére önmagában az előre megfontolt, erőszakos cselekmények még nem terrorcselekmények. Egy elborult elme tömegmészárlása egy connecticuti iskolában, felkelti a figyelmet és félelmet kelt a közösségben, de a terrorizmus ennél sokkal összetettebb jelenség.

A zavarkeltés valamely politikai, gazdasági, vallási céllal történik, azzal a szándékkal, hogy politikai, gazdasági, vallási célcsoportokat befolyásoljon. Célpontként olyan személyek, intézmények, rendezvények fenyegetésével, amelyek megtámadásával képes a közvélemény befolyásolására. Mint az ENSZ megfogalmazásában is láthattuk a polgári fegyvertelen lakosság nem elsődleges célpontja a terrrorszervezeteknek, hanem az ellenük elkövetett merénylet egy eszköz, mellyel céljaik elérésére törekednek. Legyen szó a Müncheni olimpián vallási céllal végrehajtott izraeli sportolók lemészárlásáról, politikai vezetők elleni

⁸ uo.

⁹ uo.

merényletekről, politikai céllal végrehajtott moszkvai túszzdrámáról, vagy az Amerikai Egyesült Államok ellen tett 2001. szeptember 11-i terrortámadásokról, megállapítható, hogy a terrorizmus egyre több civil áldozatot is követel céljai elérése érdekében.

A terroristák általános céljai elsősorban a félelem keltése, és a félelem állandó bizonytalanság érzésének elhintése a polgári lakosság körében.

Mindamellet a média kiemelkedő segítségével célja a nyilvánosság figyelmének magukra vonása. A követelések intézéséről, a merényletek bejelentéséről, elkövetéséről azonnal értesülhetünk az elektronikus sajtó segítségével, amely a félelemkeltésen kívül még tökéletes eszköz a követők inspirálására, és az alvó sejtek „ébresztésére.” „*A szakirodalom stratégiai terrortámadásoknak nevezi azokat a terrortámadásokat, amelyek jelentőségüknél nagy média figyelmet kapnak, és ennél fogva nagy félelemkeltő képességgel rendelkeznek.*”¹⁰

A merényletek többek között alkalmasak az ellentétes csoportok közötti feszültség szításra, valamint a törvényes hatalom agresszív reakciójának kiváltására, melyekből akár politikai előny is kivívható.¹¹

¹⁰ Kecskés Tímea: *Az orosz – csecsen szembenállás története. A terrorista módszerek és eszközök szerepe az orosz – csecsen konfliktusban.* Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2012., p. 83.

¹¹ Detre Zoltán százados: *A terrorizmus kialakulásának történeti háttere, megnyilvánulási formái és jelenléte a XXI. században.* In: Bólyai Szemle, 2007. XVI. évf. 2. szám

3. A TERRORIZMUS KIALAKULÁSA

Előző fejezetben kifejtésre került a terrorizmus alapvető összetevőinek felsorolása. Ezek alapján megállapítható, hogy az emberiség kialakulásával együtt egy időben alakult ki a terrorizmus kezdetleges formája is. Az erőszak alkalmazása egy magasabb cél érdekében, az emberiség fejlődésével együtt nőtt ki magát a jelenlegi szervezett terrorcsoportokig.

Míg maga a jelenség az ember megjelenésével egyidős, a terror szó első megemlítése a francia forradalom idejére helyezhető – régime de la Terreur –, jelentése a „terror uralma.” A forradalom kirobbanásában a szociális, pénzügyi válság, az éhező nép, a háborúk során kialakult államcsőd mind nagy szerepet játszottak.¹² A forradalom kirobbanását követően közel 400.000 embert börtönöztek be és végeztek ki azok közül, akik politikai nézeteikkel nem támogatták a Robespierre által vezetett felkelést, és leverését tervezték. A kivégzéseket a nép ellensége elpusztításának indokával hajtották végre. *„Az új diktatúra szándékosan élesztgette, erősítette az emberekben a politikai alapú gyűlöletet.”*¹³

Ezt követően a terror a forradalmak velejárója volt, melyet az állam nevében követtek el. 1970 és 1980 között több mint 200 terrorista csoport működött egymástól függetlenül, hasonló célokkal Európa szerte.

*„A modern terrorista szervezetek megjelenése és számuk növekedése összefüggésben van egyrészt egyes szélsőbaloldali, illetve szélsőjobboldali eszmék megjelenésével, másrészt a "nemzeti ébredéssel", azaz azzal a folyamattal, amelynek során egyes, addig elnyomott népek saját önállóságuk és államuk megteremtését tűzik ki célul.”*¹⁴

Történészek szerint a vallási terrorizmus első csoportja még Jézus idejére tehető, amikor a Júda törzséből származó zsidó zelóták, akik szabadság harcosoknak vallották magukat, hitük és vallásuk iránti megszállottságból adódóan üldöztek minden olyan vallást, ami számukra idegen volt. Zavargásaikkal nagy szerepet játszottak a zsidók, rómaiak ellen Kr.-u. 66.-ban kitört lázadásának. A zsidó vallási ideológia mögé rejtőzött népiértés végigkísérte a történelmet a Római birodalmon keresztül a keresztényüldözésig. A zelóták gyűlöletüket leküzdvé

¹² Harmat Árpád Péter: *A nagy francia forradalom és Bonaparte Napóleon* elérhető: <http://tortenelemklub.com/ujkor/a-18-szazad/152-a-nagy-francia-forradalom-es-napoleon> (2013.09.27.)

¹³ Tarján G. Gábor: *A terrorizmus*, Rendőrtiszti Főiskola, Társadalom Tudományi Tanszék, Bp. 2007. p.:4.

¹⁴ Biztonságpolitikai Szemle: *Mi a terrorizmus?*

elérhető: http://biztpol.corvinusembassy.com/?module=corvinak&module_id=4&cid=32 (2013.09.30.)

szövetkeztek a rómaiakkal a keresztények ellen, borzalmas eszközökkel és technikákkal üldözve a hithű keresztényeket.¹⁵

A kereszties háborúk idején az iszlám hitű, harcmódorokról és könyörtelenségükről elhíresült gyilkos asszaszin orvgyilkos csoportok tevékenykedése volt jellemző. A csoportot még a kereszties háború kitörése előtt alapította egy elborult elméjű muszlim siíta próféta, nevük a hasasin (hasis) szóból ered. Ennek magyarázata a beavatási szertartás, melynek során hasissal kábították el a hozzájuk csatlakozó személyeket, és a kijózanodást követően elhitették velük, hogy a paradicsomban jártak, és az oda jutáshoz gyilkolniuk kell az iszlám – ellenességet. Ennek eredményeként az asszaszin harcos nemre, korra tekintet nélkül üldözte és gyilkolta a hitetleneket, és elfogásakor minden kínzásnak ellenállva, boldogan várta a hallállal való paradicsomba jutást. Céljuk a hitetlenek elpusztítása volt. Szervezetten működtek, barlangokban képezték magukat, hierarchia jellemezte a csoportokat, orvul az éjszaka leple alatt törrel gyilkoltak. Európa rettegte az asszaszinokat.¹⁶

Említést érdemel még a XIV. században feltűnt thugok csoportja. A monda szerint Visnu, az uralkodó hindu vallás imádott istensége teremtett mindent, ami létező. Káli istennő feladata az volt, hogy mindent pusztítson el, amit Visnu teremtett, azonban minden kioltott vércseppből újabb emberek születtek. A thugok Káli istennőt imádták, és a gyilkolást szent feladatnak tekintették, ezért egy Rumal nevezetű vékony selyem övvel fojtották meg áldozataikat. A thugok kivételt tettek nőkkel, gyerekekkel és betegekkel, áldozataik férfiak voltak. Elhagyott helyeken lesből támadtak, gyakran karavánok, gazdagabb férfiak estek nekik áldozatul, szem előtt tartva pénzszerzési lehetőségeket. Szervezetük zárt közösséget képezett, bekerülni csak az arra érdemes beleszületés útján lehetett. Titkos, szervezett csoportjaik voltak, papokkal, kapitányokkal, felderítőkkal és futárokkal. A thugok szektájának felszámolása a XIX. század harmadik felében William Sleeman angol őrnagy nevéhez fűződik, aki felderítői taktikáknak köszönhetően csalta lépre, és mészárolta le a thugok csoportjait.¹⁷

¹⁵ Kecskés Tímea: *Az orosz – csecsen szembenállás története. A terrorista módszerek és eszközök szerepe az orosz – csecsen konfliktusban.* Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2012. p. 115.

¹⁶ Rostoványi Zsolt: *Az iszlám világ és a Nyugat. Interpretációk összezapása, avagy a kölcsönös fenyegetettség mítosza és valósága,* Corvina Kiadó, Bp., 2004, pp.: 103-105

¹⁷ Detre Zoltán százados: *A terrorizmus kialakulásának történeti háttere, megnyilvánulási formái és jelenléte a XXI. században.* In: Bólyai Szemle, 2007. XVI. évf. 2. szám

4. TERRORISTA SZERVEZETEK CSOPORTOSÍTÁSA

A XX. – XXI. század terror szervezeteinek felsorolása külön tanulmány lenne, ezért példának csak párat emelnék ki és csoportosítanám ideológiájuk alapján.

4.1 XX. század kommunista terrorszervezetei¹⁸

4.1.1 Vörös Hadsereg Frakció (RAF)

Forradalmi szervezetek legjobb példája az 1960-as évek végén Nyugat Berlinben működő Vörös Hadsereg Frakció (RAF) nevezetű szélsőségesen baloldali eszméket követő terrorista csoport. A csoport célja a nyugati hatalmak által befolyásolt fennálló politikai rendszer, kizsákmányolás megdöntése volt, ezért kezdetben tüntetésekkel, majd fegyveres ellenállással, terrorista akciókkal akarták Nyugat – Németországban a forradalmi helyzetet megteremteni. A csoport egy diák mozgalommal jött létre, és eszméikkel a fiatalok igen nagy részének szimpátiáját vívta ki. Akcióikat segítette, hogy Kelet – Németországban és a szélsőséges iszlám csoportoknál is akadtak támogatóik, kiképzésüket palesztin katonai táborokban kapták. Több robbantásos merénylet, valamint befolyásos állami vezetők elrablása írható számlájukra. Mivel agresszív eszközeik nem vívták ki a polgárság együttműködését, a német rendőrség 1972-ben a RAF alapítóit és vezetőit letartóztatta. Kiszabadításukat a csoport tagjai többször is megkísérelték, valamint szimpatizáns palesztin terrorista szervezetek is tettek lépéseket szabadon bocsátásuk érdekében. Az e célból eltérített Lufthansa repülőgép sikertelen kísérletnek bizonyult, német kommandós egységek kiszabadították az utasokat. Ezt követően több fogságban lévő RAF tag öngyilkosságot kísérelt meg, életben maradt vezetőiket pedig életfogytiglanra ítélték. A RAF második és harmadik generációjának merényletei már érdektelenséget tükröztek. Az egykori első generációból megmaradt tagok már beilleszkedtek a társadalomba, támogatottságuk megszűnt. A RAF számlájára írható Andrea Klump és

¹⁸ Tarján G. Gábor: *A terrorizmus*, Rendőrtiszti Főiskola, Társadalom Tudományi Tanszék, Bp. 2007.

pp.:7-12

Horst-Ludwig Mayer által végrehajtott merénylet, melyre 1991. december 23-án került sor Budapesten, a Ferihegyi úton. Az autóba rejtett pokolgép célja az Oroszországból Izraelbe hazafelé tartó zsidók buszának felrobbantása volt. A távirányító korai működtetése végett a merényletben 6 ember sérült meg, közülük ketten a kísérést végrehajtó rendőrök voltak. A merényletet a RAF sikertelennek minősítette.

4.1.2 Vörös Brigádok

Szintén szélső baloldali, forradalmi nézeteket valló terrorista szervezetként ismert a Vörös Brigádok terrorcsoport, amelyet 1970-ben Milánóban alapítottak. A RAF-hoz hasonlóan diák mozgalomból nőtte ki magát, és a nyugati befolyást, kizsákmányolást akarták kisöpörni az olasz politikából. Gyűjtogatásokkal, merénylettekkel és emberrablásokkal politikai vezetőket, gyárosokat, újságírókat tűztek ki célpontnak. Miután a csoport vezetőjét letartóztatták, a szervezet véres megtorlásként elrabolta és kivégezte Aldo Morót, a korábbi miniszterelnököt, aki jobboldali politikusként megállapodást kötött a baloldallal a béke jegyében. Ezzel a merénylettel kivívták a polgárság gyűlöletét, és a rendőrséggel együttműködve hajtóvadászat indult a szervezet tagjai ellen, valamint a merényletek kézre kerítésének érdekében. 1989-re a Vörös Brigádok terror szervezetet felszámolták.

4.2 Szeparatista mozgalmak¹⁹

Míg a RAF, valamint a Vörös Brigádok baloldali politikai nézeteket valló terrorcsoportok célja a nyugati elnyomás, kizsákmányolás elleni forradalom kirobbantása volt, és merényleteikkel – igaz, sikertelenül – a polgári támogatásra, együttműködésre törekedtek, addig a szeparatista mozgalmak célja nemzetük önállóságának elismerése, a függetlenség kivívása, és az idegen uralom eltörlése. Jellemzőjük, hogy a nemzetük iránti hűség, minden hűség felett áll.

¹⁹ Tarján G. Gábor: *A terrorizmus*, Rendőrtiszti Főiskola, Társadalom Tudományi Tanszék, Bp. 2007. pp.:14-27

4.2.1 IRA

A Brit fennhatóság alatti szigeten az ír nemzeti felkelést követően 1917-ben három titkos szervezet (Ír Köztársasági Testvériség, Ír Önkéntesek, Ír Polgári Hadsereg) egyesüléséből jött létre az Ír Köztársasági Hadsereg. Az angol – ír egyezménynek köszönhetően létrejött az Ír Szabadállam (1949-től Ír Köztársaság), de a sziget északi hat tartománya továbbra is angol befolyás alatt maradt. Az északi tartományok ír katolikus polgárai – az angol protestánsok betelepítésének köszönhetően – kisebbséget képeztek ezeken a területeken. Az angol elnyomás elleni – kezdetben békés célú – tüntetések és felvonulások, a helyi brit rendőrségnek köszönhetően véres leszámolásokba torkoltak. 1972. január 30-án az ír kisebbség – az angol protestánsok fölött aratott győzelem évfordulóján tartott – békés felvonulásán, a brit hatóságok a katolikus ír tömegbe lőttek, és 13 ember halálát okozták. A Véres Vasárnapként emlegetett esemény hatására az IRA védelmébe vette az észak ír katolikusokat, ekkor vált terrorszervezetté és megkezdte terrorhadjáratát a protestáns, brit célpontok ellen. Pokolgépes merényleteit Londonra, majd később európai brit katonai célpontokra is kiterjesztette, semtex-es robbantásai válogatás nélkül szedte katonai, valamint a civil áldozatait. Az évtizedeken keresztül civil áldozatokat is követelő merényletek hatására, a béke és a nyugodt együttélés érdekében 1998. április 10-én az összes politikai párt, valamint az angol és ír kormány aláírásával létrejött az északír önrendelkezésről való megállapodás. 2000. május 6-án az IRA fegyvereit leltárba vette és biztosította érinthetetlenségét. A terrorhadjáratokban közel 3000-en haltak meg, köztük 700 brit katona.

4.2.2 ETA

Az IRA-hoz hasonló függetlenségért küzdő szeparatista csoport a baszk nemzetiségű ETA. A baszkok történelmét, nyelvezetüket a mai napig homály fedi. A történészek viszont abban a dologban egyetértenek, hogy a baszkok Európa legősibb egy helyen élő népcsoportja. A nemzeti függetlenség utáni vágy évszázadok óta beépült a baszkok kultúrájába. A 18. században a baszkok arra törekedtek, hogy megőrizték régiójuk etnikai és vallási egyneműségét, ragaszkodtak a tartományban megtelepedni kívánók „vértisztaságához” és gyakorló katolikus életmódjához.

A spanyol polgárháború kitörésekor a Baszk Autonóm Provincia a köztársaság oldalán harcolt Franco tábornok csapatai ellen, minek eredményeként a németek Guernica-ra – fővárosukra, a függetlenség jelképeire – gyújtó bombákat dobtak, melyben 500 házból 400-at porig romboltak, és 1000 ember vesztette életét. Franco tábornok a győzelmét követően megtorlásként megszüntette az ősi kiváltságokat, eltöröltette az anyanyelv használatot és a baszk nyelvet kitöröltette az elismert nyelvek közül. A spanyol gazdaság fejlődésének hozadékaként, sokan vándoroltak baszk területekre, vegyes házasságoknak köszönhetően a féltve őrzött vértisztaság is elnyomás alá került. Az ősi kultúra teljes eltűnését megelőzően 7 egyetemista diák megalapította az EGIN (cselekedni) nevű mozgalmat, melyből 1959. július 31-én létrejött a Baszk Haza és Szabadság (ETA) nevű szervezet, azzal a céllal, hogy létrehozzák a független Baszk Köztársaságot. Kezdetben zászlók kitűzésével, falfirkákkal, titkos gyűlésekkel próbáltak a figyelem középpontjába kerülni és követőket gyűjteni, de üldözésükre és kínzásaikra válaszul úgy döntöttek, hogy erőszakkal válaszolnak. Ekkor váltak terrorszervezetté.

Az ETA terrorszervezet történetét tekintve, merényleteik több száz áldozatot követeltek. A spanyol politikai és gazdasági változásoknak köszönhetően módosult a szervezet összetétele, felépítése és taktika módszere is. Míg kezdetben spanyol katonai, rendőri és politikai célpontokat támadtak, a változásoknak köszönhetően merényleteik a későbbiekben sok civil áldozatot is követeltek. Miután a baszkok elnyerték autonómiájukat, az ETA szervezet két részre bomlott. Az ETA-pm (politikai-katona) szárnya az erőszak mellett, hajlandó volt megállapodásokra és a politikai vonalat képviselte, másik szárnya az ETA-m továbbra is folytatta a függetlenségre törekvő erőszakos merényleteit. Napjainkban Baszkföld tartományaiban a kultúra napról – napra élőd újjá, és a stabil politikai háttér is szem előtt tartja a nép igényeit, melynek eredményeként az ETA terrorcsoport határozatlan idejű és nemzetközileg is ellenőrizhető tűzszünetet hirdetett.

2010-es adatok szerint az elmúlt 40 év terror hadjáratai közel 827 ember halálát követelték.

4.2.3 Tamil Tigrisek²⁰

A tamilok egy kisebbségi népcsoport, ami Sri Lanka lakosságának kb. 10%-át teszi ki. A nagyrészt szingaléz lakosságú szigeten az uralkodó vallás a buddhista, a tamilok viszont a hindu vallás követői. A brit fennhatóságú szigeten a tamilok támogatták a gyarmatosítókat, és ennek fejében megkülönböztetett bánásmódban részesültek egészen 1948-ig, amikor Sri Lanka független állammá vált. Ezt követően a tamil közösség üldözöttnak érezte magát és követelte a Tamil állam függetlenné nyilvánítását. 1972-ben tamil lázadók megalakították a függetlenségre törekvő Tamil Ilam Felszabadító Tigrisei szervezetet. A Tamil Tigrisek hírhedtek öngyilkos akcióikról, nevükhöz fűződik az „öngyilkos öv” feltalálása és ők alkalmaztak először nőket a merényletek elkövetésére.

4.3 Vallási szervezetek

A vallási terrorizmus jellemzője, hogy a terroristák saját vallási ideológiájukon kívül elutasítanak minden más Istent és hitet, céljuk az Allahnak tetsző világ megvalósítása, és hiszik, hogy tetteikkel elnyerhetik a Paradicsomba jutás lehetőségét. Szent írásaikra hivatkozva, parancsolatok mögé rejtőzve hajtják végre cselekményeiket, az örök élet reményében. A radikális fundamentalisták vallásuk gyökereihez ragaszkodva utasítják el a modernizációt, és fejlődést. Meggyőződésük, hogy ezek csak bemocskolják a tiszta hitet, és a tökéletes világ eléréséhez Isteni engedélyt kaptak a gyilkolásra. A vallási célzatú terrorista merényletek sokkal több halálos áldozatot követelnek, mint a széparatista, valamint a baloldali csoportoké. A fundamentalista iszlám szervezetek mindemellett nagy hangsúlyt fektetnek szociális intézmények létrehozására és működtetésére.

„Isten a célunk, a Próféta a vezetőnk, a Korán az alkotmányunk, a Dzsihád az utunk, és Isten ügyéért meghalni a leghőbb vágyunk”²¹

²⁰ Preeti Bhattacharj: *Liberation Tigers of Tamil Eelam (aka Tamil Tigers) (Sri Lanka, separatists)*

elérhető: <http://www.cfr.org/separatist-terrorism/liberation-tigers-tamil-eelam-aka-tamil-tigers-sri-lanka-separatists/p9242> (2013.10.26.)

²¹ Ez a jelmondat a Haszan al-Banna által 1928-ba alapított Muzulmán Testvériség hitvallása In: Béres János mk. ezredes: *Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei*, doktori (Phd) értekezés, Bp., 2008. 59.p.

Az arab – izraeli konfliktus több terrorcsoport létrejöttét eredményezte. Alapjában véve a Hámász, valamint a Hezbollah tagjaira is jellemző a szélsőséges iszlám fundamentalizmus. Annak ellenére, hogy ezen terrorcsoportok kialakulásában nagy szerepet játszott a politikai ideológia – hiszen céljuk Izrael állam elpusztítása, és a Palesztin állam önrendelkezésének joga –, Allahhért és az ő akaratával hajtják végre a merényleteket.

4.3.1 Hámász és Hezbollah²²

Mindkét szervezet katonai szárnnal rendelkező politikai mozgalom, azonban az iszlám vallás meghatározó szerepet tölt be ideológiájukban. A Hezbollah 1982-ben alakult Libanonban, amikor az izraeli csapatok Béke Akciónak nevezett inváziót indítottak a polgárháború sújtotta országban. A libanoni ellenállók számára a Hezbollah jelentős erőt képvisel a politikában, célja a Palesztin állam megteremtése, Izrael elpusztítása, azonban tevékenysége libanoni iszlám kormány megalakítására és Libanon iszlamizálására mutat. A libanoni – izraeli háborút követően 3 öngyilkos merénylet végrehajtásával 330 békefenntartó életét oltották ki, melynek köszönhetően elnyerték a palesztin menekültek támogatását. A 90-es években számos merénylet elkövetését ismerték el szerte a világon, amivel kiváltották a közvélemény rettegetését. A szélsőséges iszlám fundamentalista, síita irányzatú szervezet 2006-ban kiprovokálta az Izrael ellenes háborút, melyet vezetőjük, Hasszán Nasrallah történelmi győzelemnek titulált.

A Hámász 1987-es megalakulását támogatta Izrael, mert akkor már jó ideje küzdött az al – Fatah palesztin nacionalista terrorszervezettel, és úgy gondolta egy iszlám fundamentalista irányítható szervezet rivalizálása az al – Fatah vesztét okozhatja. Az irányítás azonban hamar kiesett Izraeli kezéből és a Hámász a térség legbrutálisabb iszlámista terrorszervezetévé változott. Merényleteivel elnyerte a palesztinok támogatását, mert közel 600 terrorakciója csekély ártatlan áldozatot követelt. Egyességet kötött az al – Fatah vezetőjével, az akkor kormányon lévő Jasszer Arafat-tal, aki megtarthatta hatalmát és cserébe a Hámász hozzájuthatott a nemzetközi forrásokhoz. Arafat halálát követően 2006-ban átvették a kormányon a politikai hatalmat. A Hámász mai napig tartó erőszakos merényletei rámutatnak arra, hogy hiba volt eszközt és fegyvert adni egy szélsőséges iszlám fundamentalista csoport kezébe.

²² uo.

„Hamarosan Allah akaratával Rómát, csakúgy, mint Konstantinápolyt, meghódítjuk. Ma Róma a katolikusok vagy a keresztesek fővárosa, kinyilvánította az iszlám iránti ellenességét, hogy megakadályozza az iszlám újraébredését, tehát eme fővárosuk az iszlám hódítások hídfőjeként fog szolgálni, ami egész Európára ki fog terjedni, majd utána az amerikai kontinensre, sőt még Kelet – Európára is.”²³

4.3.2 Csecsenek²⁴

A csecsen, egy kaukázusi népcsoport, akik autonómiájukért harcolnak és küzdenek az iszlám vallás zászlaja alatt. Az orosz elnyomás a történelmük során annyi gyűlöletet halmozott fel bennük, hogy a Szovjetunió felbomlása után, a függetlenségükért folytatott harcok folyamatosan háborúba torkoltak a szovjet csapatokkal. A szeparatista csecsen harcosok a nyugat részéről nem kaptak támogatást, ezért örömmel fogadták az afganisztáni arab fegyveresek pénzügyi és technikai segítségét. A fundamentalista csecsen mozgalmak az erőszak formáját választják a csecsen függetlenség, és az orosz csapatok végleges kivonulásának elérése érdekében. Céljuk a dzsihád kikiáltása és a kaukázusi Emirátus létrehozása. Ezekről a szélsőséges nézetektől a csecsen közvélemény elhatárolódik. A csecsen terroristák stratégiai terrortámadásai közül a legjobban ismert a moszkvai színház elfoglalása, valamint a beszláni túsdráma. Mindkét merénylet több száz áldozatot követelt.

4.3.3 Aum Shinrikyo

Az iszlám terrorista mozgalmakon kívül napjainkban több vallási céllal működő terrorista csoport is működik a világon. 1995-ben a tokiói metróban elkövetett szarin támadást, melynek kb. 5000 fő sérültje volt, a japán Aum Shinrikyo vallási szekta vállalta magára. Alapítója Shoko Asahara egy jóga központ álcája mögé rejtve, ötvözte a buddhista és a keresztény vallást. Kezdetben elutasítva az erőszakot, könyveket és tanulmányokat jelentetett meg, mely a béke és a harmonikus élet felé mutatott. Olyan intelligens, és befolyásos embereket,

²³ Yunis Al-Astal, Hamaszos parlamenti képviselő, és igehirdető, Napi Dzsihád, *A Hamasz terrorszervezet önmagáról* videó

elérhető: http://dzsihad.blog.hu/2009/02/25/a_hamasz_terrorszervezet_onmagarol (2013.10.02.)

²⁴ Kecskés Tímea: *Az orosz – csecsen szembenállás története. A terrorista módszerek és eszközök szerepe az orosz – csecsen konfliktusban*. Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2012..

tudósokat vonzott maga köré, akiknek segítségével japán legjobban terjeszkedő vallási csoportjává nőtte ki magát. Miután a Japán kormányra jutása sikertelenül végződött, változtatva ideológiáján, az erőszakra, és terrortámadásokra helyezi a hangsúlyt annak érdekében, hogy siettesse a világ végét, mely után esélyt lát egy új, békés világ megteremtésére. Ekkor már több százezer követője van Japánban, és a világ számos részén. Vegyi támadásai közül megemlíteném az 1995-ös tokiói metróban elkövetett merényletet, melynek 12 halálos áldozata és kb. 5000 sérültje volt. A merénylet elkövetésének oka a szervezet felszámolásával kapcsolatos rendőrségi nyomozás megállítása volt. A támadást követően a japán rendőrség a szervezet több vezetőjét, valamint Shoko-t is letartóztatta. Ekkor a csoport átalakult, több részre bomlott és felvette az Aleph nevet. A szekta új irányával sokan nem értettek egyet, ezért követőinek nagy része kivált a csoportból. Az Aleph napjainkban nem hajtott végre erőszakos merényleteket, de hívei szemináriumokat tartanak, és követőket gyűjtenek továbbra is.

A történeti áttekintéssel kapcsolatos kutatómunkám során arra a megállapításra jutottam, hogy bármilyen cél vagy ideológia is irányítja a terrorcsoportok működését, közös tulajdonság mindegyik szervezet létrehozásában a meglévő – akár politikai, akár vallási – rendszerrel való szembehelyezkedés. A világ gazdasági és politikai átalakulása, függetlenségi harcok, vallási háborúk az emberi nézetek és értékek közötti különbségek folyamatosan jelen voltak és vannak az emberiség történetében. A terrorizmus elleni küzdelem létfontosságú szervét képezte a polgári rendfenntartásnak eddig is, azonban az új típusú terrorizmus nemzetközi hálózata azokat az országokat is bevonja a terrorellenes háborúba, amelyek eddig nem találták szembe magukat ezekkel a problémákkal. Véleményem szerint azok a nemzetek, akik rendelkeznek saját terrorszervezettel, a saját bőrükön tapasztalták az országuk közbiztonságát, és állampolgáraik életét veszélyeztető terrorcselekmények súlyát és következményeit, és ennek megfelelően alakították ki képzési, megelőző taktikai és jogszabályi rendszerüket.

*„Ezért mondják, hogy ha ismerjük az ellenséget és ismerjük magunkat is, akkor száz csatában sem jutunk veszedelembe; ha azonban nem ismerjük az ellenséget, csak magunkat ismerjük, akkor egyszer győzünk, másszor vereséget szenvedünk; és ha sem az ellenséget, sem magunkat nem ismerjük, akkor minden egyes csatában feltétlenül végveszély fenyeget bennünket.”*²⁵ Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy Magyarország polgárait nem tartják rettegésben terrorcsoportok, és a rendészeti szervek sem küzdenek

²⁵ Szun-ce: *A hadviselés törvényei* (ford. Tőkei Ferenc) Balassi Kiadó, Budapest, 1995. 7.p.

mindennaposan terror merényletek problémáival. Ennek ellenére országunk tagja az Európai Uniónak, amely – mint említettem – az iszlám fundamentalista csoportok célpontjává válhat. Ahhoz azonban hogy felvehessük a harcot a nemzetközi fenyegetettséggel, jó, ha megismerjük a gyűlölet okait és tanulunk azokból a hibákból, amit a már érintett államok saját bőrükön tapasztaltak meg.

5. AZ ISZLÁM FUNDAMENTALIZMUS MEGJELENÉSE ÉS TÉRHÓDÍTÁSA

A vallási terrorizmuson belül napjaink egyik legrettegettebb terrorcsoportjai az iszlám hívők köréből kerülnek ki. Az iszlám hit önmagában nem egyenlő az iszlámizmussal. A fundamentalizmus alapjában véve a modern kor változásaihoz való igazodást jelenti, a keresztény, hindu, zsidó vallást egyaránt jellemzi. A különböző fundamentalista mozgalmak, mind más gondolkodásmódot követnek vallásuk tekintetében. Az iszlámizmus – ellentétben az iszlám vallással – politikai ideológiát takar. Míg egyes iszlám hitű államok támogatják a nyugati modernizáció előre haladását, az iszlám radikális fundamentalizmus teljes mértékben elítéli azt. Ideológiájuk szerint, Isteni felhatalmazást kaptak arra, hogy erőszakkal lépjenek fel a nyugati befolyás ellen.

Az időszámításunk előtti időkben vallási körökben több prófétát is ismerhetünk. Akár Mózesről, akár Jézusról beszélünk, tudjuk, hogy prófétaként az Isteni ígét és a békét hirdették. Az iszlám önmagát a kereszténység és a judaizmus utódjának, és Isten utolsó és hamisítatlan parancsolatai birtokosának tartja. Az iszlám tanítások forrásai, a Korán,²⁶ valamint a Szunna²⁷ Mohamed próféta uralkodását megelőzően az Arab félszigetet egymástól elszigetelt nomád törzsek uralták. Nyelvük és hagyományaik közösek voltak, mégis folyamatos viszályban éltek egymás mellett.

Mohamed próféta követői ie. 630-ra elfoglalták a Szent várost, Mekkát, és ezzel kezdetét vette minden idők legtöbb követőjét maga mögé tudó vallásának terjeszkedése. A Próféta halálát követően az utódlás kérdése ellentétek kialakulását vonta maga után a muszlimok között, míg végül – vérségi leszármazást figyelmen kívül hagyva – a Tanács Mohamed régi barátját, Abu Bakr-t majd pedig Omar ibn al Khatta-t jelölte ki vezetőnek. Halálát követően a város 7 öregjéből álló Tanács – Mohamed próféta unokaöccse és veje Ali ibn Abi Talib helyett – Oszman bin Affant választotta kalifának. Ez a döntés tovább mélyítette a muszlim közösségen belüli ellentéteket. Amikor egy a kormány politikája elleni csoport ostrom alá vette Oszman házát, és életét erőszakkal kioltották, a muszlim közösség többséggel Alit – a Próféta vér szerinti rokonát – választotta meg kalifának. Ezt követően hamis hírek kezdtek el

²⁶ A muszlimok szerint Isten szavait megváltozatlanul tartalmazó mű

²⁷ Mohamed próféta és szűk körének szokásait, mondait, cselekedeteit tartalmazó mű, mely iránymutatás azokra az esetekre, amik a Koránban nem találhatók meg. A síita irányzat Szunnái az Imámok tanítását is tartalmazza.

terjedni a közösségen belül, miszerint Oszman halálát Ali okozta, és ez olyan forrongásokhoz, polgárháborúhoz vezetett a muszlimok között, hogy a közösség két táborra oszlott, siítákra és szunnitákra.

A síták (Shi' at Ali – Ali követői) az utódlás kérdésében azt vallják, hogy csakis a Próféta vér szerinti leszármazottja lehet a muszlim közösség vezetője és az újonnan kialakított vallási közösségük elutasította a Tanács által választott vezetők iránti engedelmességet. Részükről a Prófétát követő 3 kalifa uralkodása sem tekinthető törvényesnek. Vallási vezetőiknek – mivel a Próféta leszármazottai – természetfeletti képességeket tulajdonítanak, Imámoknak nevezték őket. Kezdetben politikai irányzat volt, ami a hatalmat Alinak és leszármazottjainak kívánta megszerezni és csak a történelem során alakult át vallási irányzattá, mely ma a muszlimoknak csak 10-13 %-át teszi ki.

A szunnita (ahl al-sunna wa l-jam a' – a szokás és közösség népe) irányzat szerint a legrátermettebb, legalkalmasabbat kell vezetőnek választani, aki határozottságával, tudásával képes a közösség irányítására. A szunnita irányzathoz alakultak ki napjaink radikális fundamentalista csoportjai. A muszlim hívők szerint az első 4 kalifa uralkodása volt az iszlám aranykora és a mai napig ezen időszak visszaállítását tűzik ki céljuknak.

A XVI. századig a muzulmán birodalom gazdasága, ipara és tudományai is fejlődésnek indultak. Hódításokkal és kereskedelmük fellendülésével terjeszkedett a muszlim közösség.

A birodalom hanyatlásának egyik politikai oka az volt, hogy a nagy kiterjedése miatt a központi irányítása szinte lehetetlen feladattá vált, így kisebb Királyságok jöttek létre, mélyítve a muzulmán közösségek közötti ellentéteket. A befolyásos társadalmi rangot maguknak tudó ulamák (muzulmán hittudósok) szándékosan korlátozták a Korán tanításait azzal a céllal, hogy befolyásuk megmaradjon. Ezzel a muszlim hitet háttérbe szorítva, megkezdődött a muzulmán társadalom hanyatlása.

A XVIII. században a hanyatlás visszaszorítására tett kísérletet Mohamed ibn Abd al-Wahhab, arab hittudós, aki tanításaival és szónoklataival az ősi iszlámhoz való visszatérésre szólította fel a muszlimokat. A Korán idegen befolyástól való megtisztítására törekvő elveit könyörtelenül, erőszakkal érvényesítette. Politikai tevékenységével újra egységbe rendezte a szétszakadt arab törzseket, és egy új államot alapított Arábiában. Hívei 1925-re visszahódították az arab félszigetet és létrehozták a Szaúdi Királyságot. Követőiből létrejött a Vahabita mozgalom, mely az erőszak útján kívánta megújítani az iszlám hitet. Európa gazdasági fejlődése, a hódításokkal megkezdődött gyarmatosítások a muzulmán társadalom háttérbe szorítását, kizsákmányolását eredményezte. A hanyatlásnak indult muzulmán társadalom több részre szakadt. A fundamentalista modernizációs irányzat képviselői

alkalmazkodtak a gyarmatosítók befolyásához, az iszlám modernizálásával próbáltak felzárkózni a nyugati társadalmakhoz, megőrizve annak alapvető ősi jegyeit. A fundamentalista tradicionális irányzat elutasította a nyugati befolyást, és háborút hirdetett az elnyomás ellen az iszlám védelmében.

A fundamentalista csoportok ideológiája egységesen a Korán tanítása szerinti életmód, és az ősi muszlim vallás védelme, azonban az eszköz, amivel céljukat elérni kívánják, különbözik. A radikális nacionalista fundamentalizmus – hogy ne keveredjen a modernizációval, köznyelvben iszlámizmus - az erőszak eszközét használja az ősi muszlim vallás érdekében, és elutasít minden külső nyugati befolyást. Ilyen iszlámista, radikális irányzat a szalafizmus, amely a szunnita vahadista elveket vallja magáénak. A szalafiták kezdetben erőszakmentesen hirdették és követték Mohamed tanításait, azonban a politika reformjai, a nyugathoz való alkalmazkodás és behódolás, háttérbe szorítva és üldöztetve az irányzat által hirdetett ősi értékekhez való visszatérést, a szalafita dzsihadizmushoz vezetett. A dzsihadizmus egyik szervezete a Muzulmán Testvériség egy ifjúsági klubként létrehozott mozgalom volt, amely a kormány általi üldöztetésének eredményeként változott át a dzsihadot hirdető radikális mozgalmá. Harmadik vezetője Szajjid Kutb Ibrahim a mai radikális iszlamizáció legnagyobb alakja. Követői által tovább fejlesztett ideológiája a Próféta és követői által követett iszlám állam megteremtése.

„A muszlim mozgalmak radikalizmusa és globalizálódása az afganisztáni szovjet beavatkozás után teljesedett ki.

Ekkor tűnt fel Osama Bin Laden, aki szülőföldjén magába szívott vahabita, és Kutb által hirdetett dzsihadista nézetekkel felvértezve egyre elkötelezettebben támogatta a globális muszlim küzdelem ügyét²⁸ A muszlim radikális fundamentalizmus napjainkban az Osama által létrehozott Al Kaida szervezet nevével forrott össze.

²⁸ Béres János mk. ezredes: *Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei, doktori (Phd) értekezés, Bp., 2008.*

6. AL KAIDA

1995-ben az FBI nyomozói használták először az Al Kaida kifejezést, amin az arabok inkább kiképzési elveket értettek, azonban a szervezet, amivel az FBI szembe találta magát, semmilyen néven nem volt ismert. Osama Bin Laden azonban nem egy terrrorszervezetet, hanem egy központot vezetett, ami összefogta a radikális muszlim csoportokat és szervezeteket, számukra menedéket, kiképzést, pénzt és technikai eszközöket biztosítva. Nem vezetni, hanem összefogni akarta a muszlimokat és elindítani azon az úton, amely újra a muszlim világ felvirágozásához vezet. Bin Laden olyan hálózatot hozott létre, melyre a történelem során még nem volt példa. A nyugati világ elleni meghirdetett dzsihád a szervezet céljának elérése érdekében eltörölte a határokat. A nemzetközi terrorizmus az Al Kaidának köszönhetően napjaink egyik legrettegettebb ellenségévé vált. A nemzetközi központhoz bárki csatlakozhat, aki ügyük képviselését vállalja. Az Al-Kaida elsődleges célja a muszlim országok *„korrupt és eretnek kormányzatainak leváltása, az iszlám jog, a saría bevezetése.”*²⁹ A szervezet erősen Nyugat-ellenes, elsődleges ellenségének az Amerikai Egyesült Államokat, és Izraelt tekinti, de tágabb körben az egész „nyugati” világot is, valamint olyan, a nyugati civilizáció előtt „meghódoló” muszlim országokat, mint Szaúd-Arábia, Egyiptom vagy Algéria. A 2001 decemberében napvilágot látott „Zsarnokok ellen vívott Szent Háború katonai módszerei”³⁰ kézikönyv szerint, ennek a célnak az elérése érdekében, fontos információkat gyűjteni az ellenség területeiről és a szomszédos országokról, valamint uszító röplapokat terjeszteni. A fogságban tartott Al Kaida tagok kiszabadítása mellett, a külföldi turisták, szórakozó központok, nagykövetségek, hidak elleni merényleteket is elsődleges célként tűzi ki a szervezet számára.

Bizonyítottan az Al Kaida központjához tartozó terrorista szervezetek által elkövetett több nyugati állam elleni merénylet, amelyeket amerikai állampolgárok, követségek, konzulátusok, hivatalnokok, katonák ellen, továbbá az USA politikáját támogató országok, EU és NATO tagállamok ellen követtek el. Példaként említeném:

- 2001. szeptember 11-én 4 utasszállító repülőgép eltérítése, amelyből kettő a New York-i World Trade Center, egy pedig a washingtoni Pentagon épületének ütközik. A

²⁹ Információs Hivatal: *Al-Kaida*,

elérhető: http://www.mkih.hu/feladatokorok_terrorizmus_alkaida.shtml (2013.10.10)

³⁰ Szakmai Szemle, A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa, 2005. 2. szám, p.: 33

negyedik gép az utasok közreműködésének köszönhetően a célponttól távol a pennsylvania-i mezőn zuhan le. Hivatalos adatok szerint az áldozatok száma 2986 fő,

- 2002. október 12-én Balin öngyilkos merénylők és autókba rejtett bombák robbantak, az áldozatok száma 202 fő,
- 2004. március 11-én Madridban 10 bombát robbantottak fel egy személyvonaton, az áldozatok száma 190 fő,
- 2005. július 07-én Londonban négy öngyilkos merénylő robbantja fel magát a metróhálózatban. Az áldozatok száma 53 fő.

6.1 Az Al Kaida létrejötte³¹

A szovjetek elleni harc a világ számos részéről vonzotta a muszlim hívőket a szent dzsihád érdekében Afganisztánba, köztük a szaúdi milliommot Bin Ladent is. A kétpólusú világ okozta hidegháborúnak köszönhetően a mudzsahed harcosok az USA, valamint a Pakisztáni titkosszolgálat támogatását is maguk mögött tudhatták. Bin Laden egy palesztin vallástudós hatására döntött úgy, hogy Afganisztánba utazik, és anyagilag támogatja a háborúban résztvevő mudzsahedek kiképzését. A vereséget szenvedett szovjet csapatok kivonulását követően, az amerikai támogatás megszűnt, és Bin Laden ekkor részben a törzsi harcosokra alapozva hozta létre – az akkor még hierarchikus felépítésű – központi bázisát, az Al Kaidát. A muszlim államok védelmében létrehozott szervezet egyesítette a világ számos részén külön – külön működő iszlám szélsőséges terrorista csoportokat, és összehangolta tevékenységüket. Az iraki megszállás során – miután Kuvait elutasítva segítségét, az amerikai kormány támogatását fogadta el – mélyült el Bin Laden USA elleni gyűlölete. Mélyen elítélte Szaúd – Arábiát az amerikai csapatok támogatásáért, ezért a szaúdi kormány megfosztotta állampolgárságától. Az afganisztáni tálib³² kormánnyal már korábban jó kapcsolatot ápolt, ezért visszatért Afganisztánba és a hatalmon lévő kormány támogatását élvezve, ott folytatta

³¹ Harmath Árpád Péter: *A terrorizmus története*,

elérhető: <http://tortenelemklub.com/erdekessegek/erdekessegek-a-vilagtoertenelemben/189-a-terrorizmus-toertenete> (2013.09.27.)

³² A tálib szó, diákot jelent, ami tükrözi, hogy a mozgalom a pastu területek iskolájának mélyen vallásos diákjaiból állt.

harcosai kiképzését az iszlám szent helyeit megszálló és Izraelt támogató Amerikai Egyesült Államok ellen. A szervezet fő célja, az elnyomó hitetlen nyugati hatalmak megdöntése, és a kormányok muszlim irányítás alá helyezése. Az iszlám jog szerint a védekező dzsihád minden muszlim hívő megtagadhatatlan kötelessége, és Irak megtámadása – mint iszlám fenntartás alatt álló terület – védekezésre kötelez minden igaz muszlimot.

6.2 Kiképző táborok

Bin Laden nagy hangsúlyt fektetett harcosok kiképzésére. A szervezethez csatlakozóknak az alábbi képességekkel és személyiség jegyekkel kellett rendelkeznie:

- elkötelezettséggel és hűséggel az iszlám hit, valamint a szervezet ideológiája iránt,
- a veszélyes feladatok ellátásához szükséges megfelelő pszichikai és intellektuális érettséggel,
- képességgel az önfeláldozásra Allah-ért,
- engedelmességgel és fegyelemmel a kapott parancsok iránt,
- titoktartási képességgel,
- egészséggel,
- legyen türelmes és képes nyugodtan viselni a merényletek okozta látványt, vagy a kínzások okozta fájdalmat,
- legyen elővigyázatos.³³

A kiképzések, valamint a merényletek végrehajtásának anyagi támogatását kereskedelmi és pénzügyi vállalatok látják el, és mindemellett megélhetést, valamint rejtekhelyet biztosítanak a radikális iszlám terroristáknak. A humanitárius és segélyezési céllal létrejött nem kormányzati szervek működése sokszor biztosít álcát az Al Kaida tevékenységének, és finanszírozza működését. Ennek a pénzügyi támogatottságnak köszönhetően – az amerikai csapatok bevonulását megelőzően – kb. több, mint 15 kiképző tábor működött a pakisztáni határ közelében, valamint a tálib hatalmi központok, Kandahar és Kabul környékén. Ezek a táborok a katonai kiképzések és az ideológiai átnevelés központjai több ezer muszlim

³³ Török László: *Az Al Kaida feltételezett kézikönyve* 2. fejezet, in.: Szakmai Szemle, A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa, 2005. 2. szám

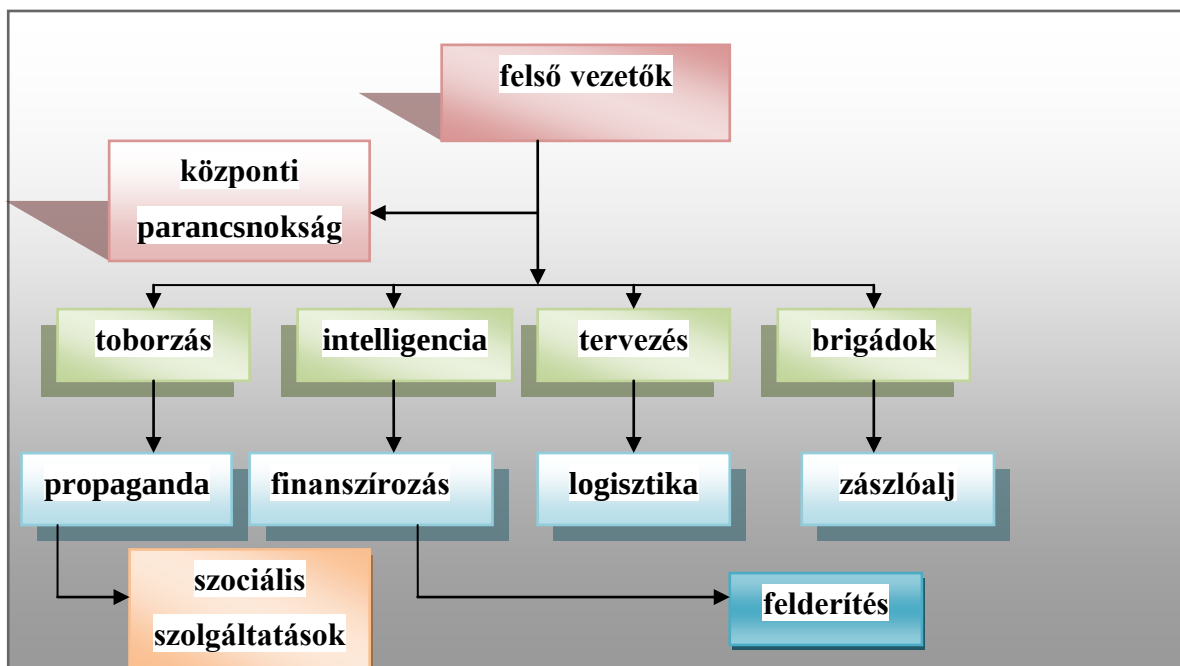
aktivista, valamint más független radikálisok részére. A taktikai módszerek, valamint a fegyverek kezelésének képzése mellett, a házi készítésű robbanóanyagok elkészítésének és használatának ismereteire is szert tehettek a harcosok. A táborokban lehetőség nyílt különböző radikális csoportok közötti kapcsolatépítésre, és műveleti egyeztetésre is. Az ideológiai átnevelésnek köszönhetően több ezer aktivista vált a szent dzsihád elkötelezettjévé. A táborokban szerzett ismeretek mellé a „diákok”, a muszlim erők oldalán harcolva különböző frontokon – mint Csecsenföld, Bosznia, Afganisztán – gyakorlati tapasztalatokra tehettek szert. A központi bázisok felszámolását követően a kiképzett harcosok visszatértek hazájukba, és ismereteiket átadták a terrorcsoportok tagjainak. Ennek köszönhető, hogy az Al Kaida ideológiája behálózza a világot. Mind az Egyesült Államok, mind Európa területén léteznek olyan „alvó” ügynökök, akik afganisztáni kiképzésüket követően, hazájukban eleget téve a társadalmi elvárásoknak élik hétköznapi életüket. Családdal, munkahellyel, baráti társasággal rendelkeznek, így beazonosításuk szinte lehetetlen és önállóan, szervezkedés nélkül képesek a merényletek végrehajtására.³⁴

6.3 Hálózati felépítés

Az Al Kaida létrejöttékor erősen centralizált, hierarchikus rendszerben felépülő központot alkotott. Vezetői a szovjet – afgán háborút megjárt, tapasztalt harcosokból kerültek ki. A különböző szintek mind egy központi irányítás alá tartoztak.

³⁴ Béres János mk. ezredes: *Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei*, doktori (Phd) értekezés, Bp., 2008

1. ábra: Az Al Kaida 2001. szeptember 11-e előtt: hierarchikus felépítés

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

A felső vezetők döntése és irányítása mellett működött a szervezet a toborzástól kezdve a kiképzéseken keresztül a merényleteket végrehajtó terrorbrigádok tevékenységének segítségével. Felépítése sokban hasonlított a Magyar Rendőrség hierarchikus felépítéséhez. A központi katonai parancsnokság működtette a kiépített kiképző táborokat és menedékhelyeket, gondoskodott a csatlakozni kívánó csoportok kiképzéséről és a propagandáról, a fegyverek beszerzéséről, valamint a merényletek előkészítéséről és végrehajtásáról. A „Zsarnokok ellen vívott Szent Háború katonai módszerei” feltételezett kiképzési kézikönyv szerint, a katonai szárny a meghatározott stratégia mellett, a szervezet vezetőjéből és tanácsadóiból, valamint az önkéntes harcosokból épül fel. A katonai szárny feladata többek között; a végső cél kiterjedését akadályozó személyek likvidálása, a merényletek végrehajtása az előzetes tervek alapján, a fegyelem fenntartása, a nyugat elleni harc feltételeinek megteremtése.³⁵ Ezek a feltételek a szervezet működése szempontjából is fontos szerepet töltek be. A felső vezetők által működtetett gazdasági és pénzügyi cégeken keresztül a szervezet központi költségvetést hozott létre, melynek köszönhetően a fegyverek, valamint a technikai eszközök beszerzésére is rendelkezett megfelelő pénzügyi háttérrel. Továbbá nagy hangsúlyt fektettek a hamisított okmányok, valamint pénzek nyomtatására,

³⁵ Török László: *Az Al Kaida feltételezett kézikönyve* 2. fejezet, in.: Szakmai Szemle, A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa, 2005. 2. szám

katonai táborok, és találkozó helyként szolgáló lakások fenntartására, valamint a megfelelő kommunikációs eszközök biztosítására.³⁶ Központi irányítás és összeköttetés mellett, szabályozta a felderítői tevékenységet is.

Az Al Kaida központi szerepének fogalma 1996 és 2001 között három fő elemet takart:

- Bin Laden és még több tucat afgán háborút megjárt veterán, akik az Al Kaida központi magját képezték. Politikai nézeteik és vallási módszereik sokban különböztek egymástól.
- Azok az arabok, akik visszatérve hazájukba, követőket toboroztak, majd küldtek afganisztáni kiképző táborokba. Sokszor technikai segítséget nyújtottak a merényletek elkövetőinek.
- Muszlim országok különböző radikális csoportjai, sejtjei, szervezetei, akik bosszúra éheznek a nyugati világ irányába.³⁷

A szervezet egyre nagyobb kiterjedése azonban szerkezeti változásokat tartott szükségesnek. Az egy kézben tartott hierarchikus vezetésnek köszönhetően a különböző csoportok felépítése és a köztük lévő kapcsolatok nehezen voltak áttekinthetőek. A 2001. szeptember 11-i terrortámadást követően az Al Kaida felszámolására folytatott nemzetközi összefogás eredményeként, a központ fennmaradásáért folytatott erőfeszítések egy teljesen új felépítésű hálózat létrejöttét vonták maguk után. Az Al Kaida első generációs vezetőinek nagy részét letartóztatták, vagy kivégezték, és Bin Laden vezetőből, inkább szimbolikus alakká vált.

Az al-Kaida merev szervezeti struktúra helyett módszertani megoldások közvetítőjévé, hadászati, hírszerző és beépülési módszerek terjesztőjévé lépett elő.³⁸ A stratégiai váltásnak köszönhetően a szervezetet napjainkban inkább a franchise jellegű felépítés jellemzi. Kisebb, egymástól független, regionális autonóm sejték jöttek létre, melyek nem kötődnek központi hierarchiához, azonban az Al Kaida ideológiáját követve új – a titkosszolgálatok részéről ismeretlen – generációkat nevelnek ki csoportjaikon belül. Jellemzően cselekményeik egyre kiszámíthatatlanabbak, merényleteik operatív részét a már említett „alvó” ügynökeik hajtják végre.

³⁶ uo.

³⁷ Béres János mk. ezredes: *Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei*, doktori (Phd) értekezés, Bp., 2008.

³⁸ Zimmermann, Doron: *A terrorizmus átalakulása*. In: Tálas Péter [szerk.]: *A terrorizmus anatómiája*. Zrínyi Kiadó, Bp., 2006. oldalszám

A célpont meghatározásokat önállóan, a központi szervezettől függetlenül jelölik ki, merényleteikhez maximum csak anyagi támogatást kapnak. Teljesen függetlenek az Al Kaidától, de tagnak vallják magukat.

Ez az új típusú szervezeti felépítés egy globális méretű terrorista központot takar. Nincsenek földrajzi határok az ideológia elérése érdekében.

Európa több országa is otthont ad olyan radikális muszlim szervezeteknek, melyek – terrorcselekményekben nem vesznek részt, de – vallási, szociális intézmények működtetésével ideológiai és logisztikai támogatást nyújtanak elégedetlen muszlim fiataloknak, és radikalizálásukkal segítséget nyújtanak a bázisok kiépítésében.

Az átalakult szervezet új tagjainak toborzására és kiképzésére az Irak amerikai csapatok általi 2003-as lerohanása és a háború kitörése tökéletes lehetőséget nyújtott. Az amerikai csapatok bevonulását követően sokuk egyetértett Bin Laden ideológiájával, miszerint a nyugati erők le akarják rombolni majd Szent helyeiket, és visszaélve a muszlim emberek bizalmával, el akarják lopni muzulmán erőforrásaikat. Az iraki háború élesítette a városi terror merényletek képességét. Gyakorolhatták az út menti rajtaütéseket, a rejtőzködést, valamint az álcázás módszereit. Korunk kommunikációjának technikai fejlődése, az internet megjelenése mind a kapcsolattartásban, mind pedig a képzésben nagy segítséget jelent az Al Kaida működésében. Az interneten keresztül a szervezet tagjai hozzájuthatnak a házi készítésű robbanószerkezetek elkészítéséhez szükséges videókhoz, toborozhatnak, közleményeket adhatnak ki és tarthatják a kapcsolatot más szélsőséges csoportokkal.³⁹

Tehát a szerkezeti és strukturális átalakulás egy alkalmazkodási folyamat volt az Al Kaida fennmaradása, és hatékonysága érdekében. Az átalakulásnak köszönhetően sikerült egy olyan világméretű szervezetet kiépíteni, ami még titkos szolgálati eszközökkel is csak nagy nehézségek árán határolható be, deríthető fel. Napjaink globális terrorszervezetén az Al Kaidán a köznyelvben három külön elkülöníthető csoportot értenek:

- Bin Laden szervezete, mely iránta végsőig elkötelezett muszlim harcosokból áll.
- Iszlám terrorszervezetek, melyek közvetlen kapcsolatot ápoltak Bin Ladennel, és kiképzésükben, valamint műveleteik végrehajtásában is közreműködtek, és Bin Laden elkötelezett harcosai.

³⁹Wagner Péter: *Bin Laden volt az al-Káida vezetője?*, Magyar Külügyi intézet, Gyorselemzés, 2011/07 elérhető: <http://www.hiia.hu/pub/displ.asp?id=UCJQBE> (2013.10.25.)

- Olyan iszlám terrorista szervezetek, melyek nem állnak közvetlen kapcsolatban az Al Kaida régi vezetőségével, azonban tagjaik nagy részét Osama Bin Laden kiképző táboraiiban képezték ki, és elfogadják szélsőséges nézeteit.⁴⁰

Összességében kijelenthető, hogy az Al Kaida szerkezeti és strukturális átalakulásának köszönhetően – az afgán kiképző táborok megsemmisítésének és a vezetők letartóztatásának ellenére – a kisebb és szétszórtabb csoportok tevékenységeinek folytán újra megerősödött, és veszélyesebbé vált, a hatékony kommunikációs eszközöknek segítségével könnyebben toboroz és alakít ki kapcsolatokat újabb csoportokkal, valamint az új generáció – a szélsőséges radikalizálódásnak köszönhetően – é a vágytól, hogy támadhasson. A harmadik nemzedék tagjai egyre szélsőségebb nézeteket valló, elszánt, kiképzett férfiak és nők, akik bármikor hajlandóak meghalni céljuk érdekében. Ezek teszik az Al Kaidát napjaink legveszélyesebb ellenségévé.

6.4 Az Al Kaida problémái

A 2001-es terrortámadást követően a terrorizmus elleni harc új korszakába lépett. „George W. Bush elnök szeptemberi kongresszusi beszédében meghirdette a *„terrorizmus elleni háborút”*, amely az *„al-Kaidával kezdődik, de nem ér véget, amíg le nem leplezünk, meg nem állítunk, és fel nem számolunk minden nemzetközi terrorista csoportot”*”⁴¹ A nemzetközi összefogásnak köszönhetően sikerült az Al Kaida egykori vezetőit kézre keríteni, és a titkosszolgálatoknak egyre több merényletet megakadályozni. Mindezek mellett az Al Kaida támogatottsága igen nagymértékben csökkent a muszlim államokban is. A muszlim életeket is követelő szaúdi, valamint indonéz merényletek ahhoz vezettek, hogy az államok megvonták a támogatást az Al Kaidától.

Az Al Kaida központjához tartozó terrorcsoportok jelenleg megmaradt vezetése már szinte mindenkit ellenségének tart, aki nem csatlakozik a hálózathoz. Így például minden muszlim állam kormánya, aki nem osztja ideológiájukat, a zsidók és a keresztények, Oroszország,

⁴⁰Információs Hivatal: *Al-Kaida*,

elérhető: http://www.mkih.hu/feladatkorok_terrorizmus_alkaida.shtml (2013.10.10)

⁴¹ George W. Bush, in.: Dr. Kancsal Kitti: *Terrorizmus egykor és ma – avagy a büntetőjog eszközei a terrorizmus elleni harcban*, Büntetőjogi Szemle, 2012/3. szám

Európa, a legtöbb hírszervezet, az ENSZ, valamint a civil szervezetek. Osama Bin Laden szimbolikus alakja sok muszlim országban nagy népszerűségnek örvend, de ez nem jellemző az Al Kaida tevékenységére. Más terrorszervezettel – mint például a Hamasz, aki politikai hatalomra tett szert – összehasonlítva az Al Kaida nem rendelkezik jövő képpel. Nem hoz létre szociális szervezeteket, nem működtet iskolákat, kórházakat. A radikális iszlám elhivatottsággal ellentétben sok muszlim állam látja a jövőt az iszlám ősi törvényeinek megreformálásában, de nem kíván a próféták korában élni. Példának felhoznám az Al Kaida iraki utcai árusokra vonatkozó figyelmeztetését, hogy áprilisban az uborkát nem tehetik a paradicsom mellé, ugyanis a zöldségek között különböző nemet képviselnek.

Tehát a radikális muszlim irányzat, az ősi törvényekhez való visszatérés nem teremt megfelelő jövőképet az iszlám államok részére. A muszlim vallású emberekre is tekintet nélkül könyörtelenül lecsapó, az egyre kevesebb támogatással bíró Al Kaida központ, a megváltoztatott felépítésének köszönhetően sem biztos, hogy hosszú távon felül marad a nemzetközi terrorellenes összefogással szemben. Emlékezzünk csak a Vörös Brigádok terrorszervezetre, ami igaz, ország határon belül ugyan, de annyira kivívta a polgárság gyűlöletét, hogy civil összefogással sikerült végül a vezetőket elfogni, és a szervezetet végleg felszámolni.

Az Al Kaida bemutatásával az volt a célom, hogy rávilágítsak arra a problémára, amivel a nemzetközi terror – ellenes összefogás szembe találta magát. Az ideológiát követő kisebb szervezetek és sejtek csatlakozása, valamint a szervezeti átalakulás rámutatott arra a tényre, hogy ez a világot behálózó nemzetközi szervezet mennyire képes alkalmazkodni a változásokhoz fennmaradása érdekében. Talán nevezhetném úgy, mint a mesebeli sárkány, akinek levágják egy fejét és visszanő kettő. Előző fejezetemben kitértem arra, hogy milyen fontos ismerni a szemben álló problémák létrejöttének okát, most pedig arra próbálok rámutatni, hogy milyen jelentőséggel bír egy terror hálózat felépítésének ismerete. A rendőrség felépítése és szervezeten belüli tevékenységének megoszlása fontos tárgyat képezi a rendészeti oktatási rendszernek. Véleményem szerint érdemes megvizsgálni a rendőrség, valamint az új típusú terrorszervezet felépítésének különbségeit, rámutatva a központi irányítás hibáira.

Úgy gondolom, fontos lenne a szervezet felépítésének és működésének oktatása, hogy hozzásegítsen annak ismeretéhez, hogy pontosan milyen feladattal is találjuk magunkat szemben. A terrorellenes háború sajnos egy idő után nem csak a speciális szervezetek munkáját követeli magáénak, hanem a felderítésben és a megfigyelésben fontos információt

képezhetnek a közterületi járőrök, a körzeti megbízottak, vagy akár az objektumvédelmi őrök által nyújtott adatok is. Ezt az elvárást azonban nehezen támaszthatjuk egy olyan rendőr irányába, aki nincs tisztában egy terror hálózat működésével és felépítésével.

7. TERRORISTA TAKTIKÁK ÉS ALKALMAZÁSUK MERÉNYLETEK ELKÖVETÉSE SORÁN

A történeti áttekintés során is láthattuk, a tudomány, valamint a technika fejlődésének következményeként, hogyan módosultak és modernizálódtak a terroristák által alkalmazott technikák is. Taktikai szempontból tekintve az asszaszinek valamint a thugok orv támadásai korunkban is képesek lennének a társadalom megfélemlítésére, azonban a terrrorszervezetek merényletei a modern kor technikai vívmányainak, és a harcászati eszközök fekete piaci hozzáférhetőségének köszönhetően, napjainkban váratlanabbak, és több áldozatot követelnek. Az informatikai rendszereknek, valamint az internetnek köszönhetően pedig, a merénylők szinte minden információ beszerzésére képesek a célszemélyek, valamint a célobjektumokkal kapcsolatban.

7.1 Robbantásos taktikák

A feketepiacnak köszönhetően a harcászati, valamint ipari célokra gyártott hadianyagok már bárki számára hozzáférhetőek. A terroristák által közkedvelt hadianyag a semtex, a TNT és a C4-es robbanószer, de mindemellett a katonai felhasználású aknák, gránátok, fegyverek könnyű piaci beszerzése is hozzájárul a robbantásos merényletek elkövetéséhez. Az IRA terrrorszervezet akciói nagyrészt a Semtex robbanószer használatához kötődnek. A Semtex plasztik robbanóanyagot 1966-ban találták fel Csehországban. Az ipari valamint a harcászati felhasználásban is hasznosnak bizonyult, formázhatóságának, valamint hő és vízállóságának köszönhetően.⁴² Az IRA terrorcsoport mellett több iszlám szélsőséges csoport is előszeretettel hasznosítja a robbantásos merényletek elkövetése során.

A robbanószerkezetek a működtetésük során keletkezett légnyomás és repeszhatás következtében nem csak a detonáció közvetlen közelében, hanem a robbanó töltet fajtájától és mennyiségétől függően igen nagy hatótávolságban képesek pusztító hatás kifejtésére. A légnyomás a detonáció középpontjából kiindulva fejt ki romboló hatását.

⁴² Lapat Attila: *A robbanóanyagok világa*, Technikatörténet,
elérhető: http://www.nbsz.gov.hu/docs/pub_lapat_1.pdf (2013.10.26.)

(1. videó felvétel a mellékletben) Nagy mennyiségű robbanószer használata esetén megfigyelhető, hogy a robbanással keletkezett légnyomás egy vákuumszerű hatás következtében visszatér a detonáció középpontjához. Így roncsoló hatása nem csak lökő hatásként, hanem a visszatéréskor is érvényesül. (2. videó felvétel a mellékletben) A légnyomás roncsoló hatásán kívül számolnunk kell a repeszhatás pusztító erejével is. Amennyiben lehetőség adódik rá, a repeszhatással számolva ajánlott a fedezék megválasztása. (3. videó felvétel a mellékletben).

7.1.1 Improvised Explosive Device (IED) – házi készítésű robbanószerkezetek

A terrorista csoportok által alkalmazott taktikák közül a leggyakrabban a házi készítésű robbanószerkezetekkel, – hétköznapi nevén – pokolgépekkel elkövetett merényletekkel találkozhatunk. A robbanóanyagok felhasználásának e formája a terrorista körökben legkedveltebb módszer, ugyanis a jól megszerkesztett szerkezetek láthatatlanságának, felismerhetetlenségének és ebből adódó váratlanságának köszönhetően több áldozatot követelő akciók végrehajtására alkalmasak. A házi készítésű robbanószerkezetek (a továbbiakban: IED) elkészítésére vonatkozó oktató anyagokat napjainkba akár az internet segítségével is elsajátíthatunk. A robbanószerkezet részeit képezik a tartály, az aktiváló rendszer és a robbanóanyag. Robbanóanyagként a már előbb említett plastik robbanószerkek használata jellemző, de a forgalomban kapható háztartási eszközökből is, mint például ammónium nitrát műtrágya, könnyen létrehozható robbanóanyag. A fegyverboltokban is beszerezhető feketelőpor felhasználásával is bármikor hatásos csőbomba készíthető.

Az IED taktika alkalmazásának egyik formája, amikor a robbanószerkezetet álcázva és olyan helyen helyezik el a merénylet helyszínén, hogy az szabad szemmel szinte nem is észlelhető. Az álcázás a célpont megválasztástól függően bármi lehet, ami nem kelt feltűnést. A robbanószerkezet működésbe hozása történhet időzítővel, esetleg aktiválhatja maga az áldozat vagy valamely környezeti hatás, valamint vezérelt is lehet. Az álcázásnak köszönhetően szinte lehetetlen előre megjósolni az ilyen szerkezetek elhelyezkedését, és megoldani hatástalanításukat. Felhasználási lehetőségeinek skálája igen nagy, mert könnyen elrejthető útvonalakon, épületekben, közlekedési eszközökön.

A 2004. március 11-i madridi vasút szerelvények elleni merényletben 10 csomagnak álcázott pokolgép robbant, valószínűleg időzítő szerkezettel ellátva. A terrorcselekményben 191 személy meghalt és 1850 személy megsebesült.⁴³

A 2013. április 15-én Bostonban két csecsen iszlám szélsőséges által elkövetett terrormerénylet is C4-es robbanóanyag, valamint repeszként, csapágygolyó felhasználásával készített IED robbanószerkezet volt, amelyet egy kuktába rejtve helyeztek el két szemetes ládában, és feltehetőleg időzítő szerkezettel hozták működésbe. A merénylet 3 halálos áldozatot, valamint több tucat sérültet követelt.⁴⁴

Irakban az amerikai gépjármű konvojok ellen intézett terrorista merényleteket igen nagy számban az útszéli IED taktikával követik el.

1. kép: Útszéli szalagkorlátba rejtett IED

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

⁴³Budai Ádám: Spanyolország terrorizmus elleni fellépése I. - *A madridi merényletek utáni jogi és szervezeti változások*

elérhető: <http://biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=1146&title=spanyolorszag-terrorizmus-elleni-fellepese-i-a-madridi-merenyletek-utani-jogi-es-szervezeti-valtozasok> (2013.10.27.)

⁴⁴ The FBI, *Federal Bureau of Investigation, Updates on Investigation Into Multiple Explosions in Boston*

elérhető: <http://www.fbi.gov/news/updates-on-investigation-into-multiple-explosions-in-boston> (2013.10.27.)

A homokkal, földdel beszórt, szalagkorlátokban elrejtett IED-ek közlekedés közbeni észrevétele szinte lehetetlen feladat és ennek megfelelően az álcázott merényletek naponta követelnek áldozatokat Irakban. (4. videó felvétel a mellékletben) Az álcázott robbanószerkezetek elhelyezése sokszor olyan helyszínen történik, ahol forgalmi akadályból adódóan a konvoj lassításra, esetleg megállásra kényszerül.

1989. november 30-án Alfred Herrhausen, a Deutsch Bank elnökének gépjármű konvoja egy út szélén letámasztott kerékpárra akasztott, nyereg táskába elrejtett házi készítésű, mozgás érzékelővel ellátott robbanószerkezet működtetésének esett áldozatul. A jármű lövedékállóságát figyelembe véve az IED-et olyan technikával készítették el, hogy a réz alkatrészek a robbanás következtében olyan sebességgel csapódtak a jármű ajtajába, hogy könnyen átszakították azt.⁴⁵

Másik IED taktikai alkalmazás a Vehicle Borne Improvised Explosive DeviceI – a járműbe rejtett házi készítésű robbanószerkezetek (a továbbiakban: VBIED). A gépjármű konvojok ellen intézett támadások során, lakott területen belül gyakran alkalmazott módszerek egyike, hogy az út szélén elhelyezett gépjárműbe rejtett robbanószerkezeteket akkor hozzák működésbe, amikor a konvoj elhalad mellettük. Sokszor előfordul, hogy szándékosan forgalmi akadályt létesítve lassítják, vagy kényszerítik megállásra a járműveket az elhelyezett VBIED közelében. (Az 5. videó felvétel a mellékletben)

1991. december 23-án a Ferihegyi gyorsforgalmi úton VBIED taktikát alkalmazva követték el a RAF harmadik generációs tagjai a zsidó busz elleni merényletet. A működésbe helyezés pontatlansága miatt, a terrorista akció nem követelt halálos áldozatokat.

A VBIED alkalmazásának egyik előnye, hogy nagy mennyiségű robbanóanyag gyorsan és pontosan juttatható a célpont közvetlen közelébe. 1993. február 26-án a New-York-i Világkereskedelmi Központ északi tornyának garázsában, 680 kg robbanószerrel megrakott kisbuszt robbantottak fel terroristák azzal a céllal, hogy az északi torony szerkezetének megrongálásának következményeként ráboruljon a déli toronyra, ezzel megsemmisítve az egész épületet. Szerencsére tervük nem sikerült, de a merénylet így is 6 halálos áldozatot, és több ezer sérültet követelt.⁴⁶ Az IRA 1996 június 15-én 3300 kg-os semtex/ammónium nitrát

⁴⁵ Thomas Kim: *Alfred HerrhausenDer ungesühnte Mord*, Frankfurter Allgemeine Wirtschaft, 2009.11.30.

elérhető: <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/alfred-herrhausen-der-ungesuehnte-mord-1887341.html> (2013.10.26)

⁴⁶The FBI, Federal Bureau of Investigation, *First Strike: Global Terror in America*, 2008

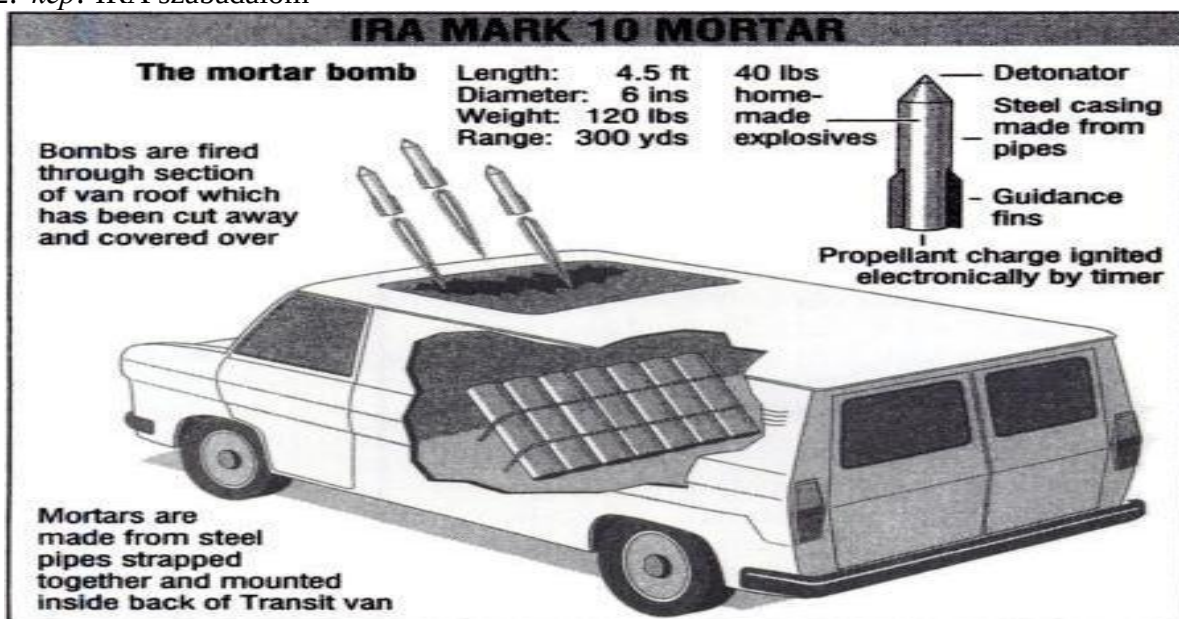
elérhető: http://www.fbi.gov/news/stories/2008/february/tradebom_022608 (2013.10.27.)

keverékkel megpakolt tehergépkocsit helyezett el Manchester belvárosában. Az előzetes telefonos bejelentésüknek köszönhetően a robbantás nem követelt halálos áldozatot, azonban a környező épületekben okozott károk becslések szerint elérték a 700 millió angol fontot.⁴⁷

Azonban az útszéli IED, valamint VBIED taktikák precíz alkalmazása sem képes a páncélozott gépjárművek elleni sikeres támadások végrehajtására, ezért páncélozott járművek elleni merényletek elkövetésére az IED taktika harmadik formáját, a házi készítésű komulatív eszközöket alkalmazzák a terrorista elkövetők. A komulatív kifejezés lényege, hogy megfelelő robbanótöltet kialakításával a keletkező égéstermék irányíthatóvá válik. Ezzel az irányítással egy bizonyos pontba összpontosítható a ható erő, melynek következményeként a nyomás hatására az eszközben elhelyezett betétek képesek átszakítani a páncélozott felületet.⁴⁸

A lövedékek célba juttatásaként alkalmazott indító eszközök is házilagosan készülnek. Az IRA terrorszervezet által szabadalmaztatott és alkalmazott indító még ma is használatban van.

2. kép: IRA szabadalom

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

⁴⁷ Jonathan Schofield: *Bomb to Boom*,

elérhető: <http://www.manchester.com/features/bombboom/> (2013.10.22)

⁴⁸ Bugyás József: *A komulatív hatás modellezése és számítógépes szimulációja végelem módszer felhasználásával*, Doktori (PhD) értekezés, Bp. 2010.

Az indító eszközök elrejtése nagyobb kihívás az elkövetők részére, hiszen méretéből adódóan nehezen álcázható. Azonban az iraki háború kiváló alkalmat adott a készítési technikák elsajátítására, kipróbálására és fejlesztésére.

3. kép: Házi készítésű indító szerkezet álcázása Afganisztánban1

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

4. kép: Házi készítésű indító szerkezet álcázása Afganisztánban2

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

Persze a nem mindig tökéletes elkészítésnek is meg van az eredménye. (6. videó felvétel a mellékletben)

7.1.2 Öngyilkos merénylők

Az öngyilkos merénylők nem a modern kor vívmányai. Gondoljunk csak Japán kamikaze pilótáira, akik a II. világháborúban megtizedelték az amerikai csapatok flottáit. Napjaink öngyilkos merénylőit a muzulmán hithez kötik, bár a Sri Lankai Tamil Tigrisek lázadó csoportja is kiemelkedő helyet töltött be ennek a taktikai módszernek az alkalmazásában. Mint említettem, ennek a szervezetnek a nevéhez fűződik az úgynevezett „öngyilkos öv” feltalálása. *„Riaz Hassan, a Flinders University professzora 2009 novemberében szemináriumot tartott a melbourne-i egyetemen, ahol megosztotta a témával kapcsolatos, 1981 és 2006 közötti időszakot vizsgáló kutatásaiban elért eredményeit. Ebben az időszakban az öngyilkos merényletek fele Irakban történt. A teljes lista:*

Irak: 622 eset

Izrael, Palesztina: 217 eset

Sri Lanka: 93 eset

Pakisztán: 49 eset

Libanon: 48 eset

Afganisztán: 35 eset

Oroszország, Csecsenföld: 32 eset

Törökország: 19 eset”⁴⁹

Tényként állíthatom, hogy az öngyilkos merényletek elkövetése egyre nagyobb teret hódít a terroristák körében. Egyik oka ennek, hogy igen kevés anyagi ráfordítással a lehető legpontosabban elkövetett akciókat tudhatják maguknak korunk mártírjai. A meglepetésszerű támadások pedig igen nagy százalékban a fegyvertelen tömegeket célozzák meg maguknak. A média igen kiemelt figyelmet fordít az ilyen merényletekre, mert az önfeláldozás hírértékén kívül az ilyen akciók igen sok halálos és sérült áldozatot követelnek, és ezzel kivívják a közvélemény megdöbbenését. A média általi felkapottság pedig tökéletes eszköz a mártírok toborzásához.

Az öngyilkos merénylők kapcsán a közvélemény az iszlám vallás fanatikus követését tekinti motivációnak, holott a Korán az öngyilkosságot elítéli, és olyan bűnnek tekinti, amiért nem

⁴⁹Bérczessy Ádám: *Korunk mártírjai, az öngyilkos merénylők*, elérhető: <http://terrorizmus.network.hu/blog/terrorizmus-klub-blogja/korunk-martirjai-az-ongyilkos-merenylok> (2013.10.20)

csak az öngyilkos személyére, hanem a leszármazottjaira is büntetést ró. Ezzel szemben a mártírhálált olyan cselekedetnek írja le, amely dicsőséget hoz nem csak a merénylő, hanem egész családja számára. Mindemellett a mártírságot a Paradicsomba vezető útnak tekintik. A terrorista szervezetek sokszor az öngyilkos merénylők családjának jutalomként biztos megélhetést biztosítanak.

Az öngyilkos merénylővé válás vizsgálata sem életkor, sem iskolai végzettség tekintetében nem vezetett eredményre, ellenben sokban különbözik az egyes muszlim hitű államok területén. Külön szervezetek végzik a toborzást, a beszervezést és a kiképzést. Pakisztán területén jellemzően az árvákat célozzák meg e küldetésekkel, elhitetve velük, hogy a túlvilágon a családjuk várja őket. Csecsenföldön sok szegény család pénzért, valamint a terrorizmus iránti elkötelezettségéből adódóan elsőszülött gyermekét adja a terrorszervezetek számára. Mindemellett a nők megjelenése az öngyilkos merénylők között egyre gyakoribb. A csecsen sahídák, olyan muszlim özvegyek, akik férjüket, gyermekeiket, házukat elvesztették és öngyilkos merényleteik adnak végső értelmet életüknek. A muszlim vallás és hagyományok ellenére - ahol a nők alsóbbrendű szerepet töltenek be, mint a férfiak – a nőket napjainkban egyenrangú veszélyforrásnak kell tekinteni az öngyilkos merénylők tekintetében. A toborzók kiemelt figyelmet fordítanak azokra a tényezőkre, amelyeknél fogva a beszervezendő személy nyitottabb és irányíthatóbb a mártírrá válásra. Befolyásoló tényező a szociális helyzet, a családban uralkodó vallási hagyományok, esetleges egyéni sérelmek és személyes bosszú általi vezéreltség. A terrorszervezetek egyre gyakrabban alkalmaznak pszichológusokat a toborzásokhoz, és a kiképzésekhez egyaránt. Az kiképzés során az átnevelő táborok sokszor hipnózissal és drogokkal törik meg az egyén önálló ítélőképességét és új magatartások felvételére kényszerítik őket. Azokat a nőket, akik nem önszántukból jelentkeznek merénylőnek, hanem a családi becsület visszaszerzésének esnek áldozatul, sokszor vetik alá kínzásnak és szexuális erőszaknak az akaratuk megtörése céljából. Ezek a nők csak egy hús – vér eszközként szolgálnak a merényletek elkövetésére, a szervezetet nem önmaguk, hanem a szervezet tagjai távirányítással hozzák működésbe.

A muszlim társadalom egy erősebb ellenséggel való küzdelmében, az öngyilkos merénylőket annál nagyobb dicséret, jutalom és elismerés övezi, minél erőszakosabb és több áldozatot követelő akciót hajtottak végre. Ezeknek a mártíroknak a fényképeivel és nevük dicsőítésével szervezik be az erre fogékony személyeket a toborzás során.

Az öngyilkos bombamerényletek egyik előfordulási formája a testre erősített robbanószerkezet működésbe hozása. A merényletek elkövetéséből levont következtetések alapján megállapítható, hogy a nagyobb pusztítás érdekében a robbanószerkezhez általában

csapágygolyókat is rögzítenek, így a detonáció bekövetkezését követően nem csak a merénylő csontozata, hanem a csapágygolyók is repeszként szolgálnak. Általában billenő kapcsolókat alkalmaznak a szerkezet működésbe hozásához, de sokszor kettős indítószerkezettel rendelkeznek arra az esetre, ha meggondolnák magukat. Ez a fajta taktika alkalmas arra, hogy a célobjektum, vagy a célszemély közvetlen közelébe jutva működésbe hozhassa a szerkezetet, és a lehető legnagyobb pusztítást hajthassa végre. (7. videó felvétel a mellékletben)

Az öngyilkos merénylők által elkövetett akciók magasabb halálozási aránnyal járnak, mint az elrejtett pokolgépek, hiszen nem kell előre tervezni és számolgatni a célszemély elhaladását, mivel a merénylő „intelligens bombaként” képes alkalmazkodni a tervtől való eltérésekhez is. 2007. december 27-én öngyilkos merénylő áldozata lett Benazir Bhutto pakisztáni ellenzéki vezető asszony is, aki beszédét követően a gépjárművébe szállva épp távozni készült a helyszínről, amikor a merénylő robogóval a jármű mellé hajtva robbantotta fel magát. A vezetőt körbevevő tömegből legalább húszan életüket veszítették.

Az orvostudomány és a plasztikai sebészet fejlődésének köszönhetően a terrorista szervezetek újabb technikai áttörésre tettek szert az öngyilkos merényletek sikerének, és a biztonsági rendszerek kijátszásának érdekében. Míg a robbanószerkezeteken való rögzítése sokszor felfedezhető, és a biztonsági rendszerek által érzékelhető volt, az új technikának és a PETN (pentaeritrit-tetranitrát) folyékony robbanószerkezetnek köszönhetően megoldottnak tűnik a biztonsági erők és rendszerek kijátszása. A PETN robbanószerkezet legújabban a mellimplantátumokba fecskendezik, és ennek köszönhetően az érzékelő rendszerek sem képesek kimutatni. Az „élő bomba” működésbe hozásához pedig elég egy sokkoló jellegű rövidzárlat.⁵⁰

Az öngyilkos merényletek másik előfordulási formája, amikor nagyobb épületek, járművek, esetleg rendezvények szolgálnak célpontként, és az öngyilkos merénylő a robbanószerkezetet megpakolt járművel hajtja a célobjektum közelébe és hozza működésbe a szerkezetet. Az Amerikai Nagykövetségek, Konzulátusok ellen elkövetett merényletek során az alábbi taktikát alkalmazzák. (8. videó felvétel a mellékletben)

Megjegyezni kívánom, hogy az objektumok védelme során alkalmazott védelmi rendszerek sok esetben sikeresen képesek távol tartani a robbanószerkezetet megrakott járműveket az épülettől, és ezzel életet mentenek. (9. videó felvétel a mellékletben)

⁵⁰ Daruka Norbert: *Terroristák és taktikák, avagy védekezz, ha tudsz* (Repülés Tudományi Közlemények, Repülés Tudományi Konferencia különszám, XXIV. évfolyam 2012.2.szám) (2013.10.21.)

A gépjárműveken kívül természetesen bármely közlekedési eszköz fegyverként használható. A USS Cole amerikai romboló hajó ellen elkövetett merénylet során az AL Kaida terroristái egy kis csónakkal a hajó mellé érve robbantották magukat a levegőbe, melynek során a detonáció átszakította a hajó acél szerkezetét és az akció a matrózok közül 17 halálos és 39 sérült áldozatot követelt.⁵¹

Az eszközöknél megemlíteném a repülőgépeket is, tekintettel arra, hogy 2001. szeptember 11-én a merénylők saját, valamint a gépen ülő utasok életét feláldozva követték el merényleteiket a Világkereskedelmi Központ és a Pentagon ellen.

A robbantásos taktikák ismertetése során látható, hogy az emberi találékonyság által létrehozott technikai újításoknak köszönhetően a merényletek elkövetése egyre váratlanabb és ebből adódóan hatásosabb is. A robbantások nem válogatnak a katonai, rendészeti, politikai és a civil célpontok között. A detonáció roncsoló hatásának és a házilag tovább fejlesztett eszközöknek köszönhetően egyre több áldozatot követelnek a robbantásos akciók. Az álcázásnak köszönhetően szinte bárhol elhelyezhető akár időzített, akár távirányítású szerkezet, melynek működésbe hozása nem követeli a merénylő életét. Az öngyilkos merénylők tömegből való kiválasztása a már tapasztalt biztonsági erők részéről is magas fokú tudást követel. Megfelelő képzésekkel, videókkal elsajátíthatóak az emberi viselkedés azon személyiség jegyei, mozdulatai, mimikái, melyek a halálba készülő öngyilkos merénylőket jellemzi. Egy robbantásos merénylet sikeres megakadályozása több száz ember életét mentheti meg. A manchesteri robbantást megelőzően a rendvédelmi erőknek 1 óra állt rendelkezésére ahhoz, hogy közel 75.000-80.000 embert a bomba hatáskörén kívülre telepítsenek. A bejelentést követő 20 percen belül felállításra került a kiürítési terv, amit 40 percen belül sikeresen végrehajtottak. Ennek a gyors reakciónak köszönhetően a merénylet halálos áldozatot nem követelt. Nincs információ arra vonatkozóan, hogy a rendőrök valamint a biztonsági őrök mekkora létszámmal hajtották végre a kiürítést, de biztos állíthatom, hogy hazánkban egy kiürítési terv elkészítéséhez és végrehajtásához az 1 óra határidő igencsak kevésnek bizonyulna.

⁵¹ The FBI, Federal Bureau of Investigation, *USS Cole Bombing*
elérhető: <http://www.fbi.gov/about-us/history/famous-cases/uss-cole> (2013.10.27.)

7.1.3 Másodlagos robbantások

A robbantásos merényletek helyszínén végrehajtott másodlagos robbantások az áldozatok segítségére siető rendőri, tűzszerész, és egészségügyi egységeket veszik célba. A másodlagos robbantás taktikája szörnyű kegyetlenséget tükröz az elkövető szervezet részéről. Az elhelyezett robbanószerkezet közvetlen közelében a merénylők egy másik robbanószerkezetet is elhelyeznek, és távolról vezérelve akkor hozzák működésbe, amikor a túlélők felkutatására és ellátására érkező egységek a robbantás közvetlen közelében tartózkodnak. (10. video felvétel a mellékletben) Egy másodlagos robbanószerkezet hatástalanítása közben bekövetkezett robbanásakor vesztette életét Afganisztánban egy magyar tűzszerész 2008-ban. Igaz az első bomba detonációját követően a másodlagos nem robbant föl, de hatástalanítás közben a tűzszerész robot alkalmazása nem vezetett eredményre, ezért ment a kb. 25 kg-os szerkezet közelébe a tűzszerész főtörzsőrmester. A szerkezet ekkor működésbe lépett egy halálos áldozatot követelve.

7.2 Repülőgép eltérítések és robbantások

“Ha eltérítünk egy gépet, az sokkal hatásosabb, mintha megölünk 100 katonát egy csatában. Sokkal egyszerűbb megölni fegyvertelen, sebezhető civil utasokat, mint felfegyverzett és jól védett katonákat.”⁵²

A terrorista taktikák közül a közvélemény elsősorban a gépeltérítés taktikáját kapcsolja össze a terrorizmussal a 2001. szeptember 11-ei merényleteket követően, pedig alkalmazása nem új keletű cselekmény. A XX. század második felében különböző terrorcsoportok előszeretettel alkalmazták ezt a taktikát, ugyanis a gépeltérítések a közvéleményben nagy felháborodást keltettek. Az eltérítések biztonsági kivédése is igen nagy kihívás a rendészeti, valamint a biztonsági szervezetek részére.

⁵² George Habash, Palesztinai Felszabadítási Front tagja. In.: Daruka Norbert: *Terroristák és taktikák, avagy védekezz, ha tudsz*, Repülés Tudományi Közlemények, Repülés Tudományi Konferencia különszám, XXIV. évfolyam 2012.2.szám, p.35.

A gépeltérítések célja gyakran a követelések teljesítésére irányuló túszejtő akció, azonban mint a Világkereskedelmi Központ ellen elkövetett merénylet végrehajtása kapcsán is megtapasztalhattuk, öngyilkos merényletek elkövetésének eszközeként is szolgálhat az eltérített repülőgép.

Az Amerikai Egyesült Államok ellen intézett terrortámadás a döbbeneten kívül rettegést ültetett a köztudatba, mindemellett a reptereken történt új biztonsági rendszerek és előírások bevezetése kényelmetlenséget is okoz az utazó közönség számára. Az Al Kaida bebizonyította, hogy ha kell, több ezer ártatlan civil áldozat árán is kész elérni a célját, és erre tökéletes eszközt nyújtott számára az eltérített repülőgép, mely bombaként csapódott az ikertornyokba.

A repülőgépek eltérítésén kívül kiemelt figyelmet igényelnek a gépek felrobbantásával járó öngyilkos merényletek. Egy repülőgép felrobbantása nagyszabású akció a felelős szervezet részéről, és kiváló üzenetközvetítőként szolgál arról, hogy tárgyalásokra nem mutatnak hajlandóságot és az erőszak eszközeivel kívánják elérni céljaikat. Ez a taktika gyakran a felelős szervezet bosszúját hivatott tükrözni.

Ilyen erőszakos bosszú hajtotta azokat a líbiaiakat, akik az amerikai légierő brit felségterületről Tripoli ellen indított légitámadását megtorolva, 1988. december 21-én egy semtexet tartalmazó robbanószerkezetet jutattak a Pan Am 103-as számú London – New York közötti menetrend szerinti járatra. A robbanószerkezet időzítővel volt ellátva, amelynek az Atlanti-óceán felett kellett volna működésbe lépni. A szerkezet azonban később indította be a pokolgépet, melynek következtében a Boeing 747-es 243 utassal és a 6 fős legénységgel a fedélzetén a robbanást követően a skóciai Lockerbie városára zuhant. A város lakosai közül 10-en vesztették életüket.⁵³

7.3 Orvlövész támadások

A harcászati eszközök fekete piacának köszönhetően, már nincs olyan fegyver, amit a terrorista szervezetek ne tudnának megszerezni. A működtetési ismeretek elsajátítására pedig a polgárháborúk harcszínterei tökéletes gyakorlótérként szolgálnak.

⁵³ Central Intelligence Agency, *Terrorist Bombing of Pan Am Flight 103*, 2012.,

elérhető: <https://www.cia.gov/about-cia/cia-museum/experience-the-collection/text-version/stories/terrorist-bombing-of-pan-am-flight-103.html> (2013.10.25.)

2005-ben Sri Lankán a Tamil tigrisek terrorista csoport tagjai otthonában rálőttek Lakshman Kadirgamar külügyminiszterre, aki a lövések következtében életét veszítette. A külügyminiszter a merényletet megelőzően kapott fenyegetéseket a terrorcsoport részéről, melyre a biztonsági szolgálata megerősített biztosítással és elköltözéssel kívánt reagálni. A miniszter azonban elutasította a biztonsági lépéseket és nem kívánta otthonát elhagyni. A személyvédelmi szolgálatának tagja – mivel a Tamil tigrisek az öngyilkos támadásokról voltak hírhedtek – felkészültek a várható öngyilkos merényletre. Ezért okozott meglepetést a merénylet, melyet a szomszéd ház ablakából távcsöves puskából leadott lövésekkel követtek el. A szomszédban lakó tamil nemzetiségű férfi a medencéjéből éppen kilépő külügyminiszterre két célzott lövést adott le, melynek egyike a fején, a másik pedig a mellkasán találta el.

A tökéletesen végrehajtott akció előtt, a rendőrségnek tudomása volt arról, hogy a szomszédban lakó férfi video kamerával felvételeket készít a miniszter lakókörnyezetéről, de Lakshman Kadirgamar megtiltotta szomszédjai fölösleges ellenőrzésekkel történő zaklatását.

7.4 Emberrablások

Az emberrablás és túszejtés egy alacsony költségű, de magas hozammal járó terror taktika, ugyanis nem igényel robbanóanyagokat, gyújtószerkezetet és szakértelmet sem. Az elkövetők általában a médiát felhasználva osztják meg követelésüket az illetékesekkel, ami rendszerint vagy politikai, vagy társaik szabadon engedésére irányuló. Ez a taktika is a közvélemény reakcióját célozza meg. Általában saját országuk területén tartózkodó turistákat, külföldieket céloznak meg a merényleteik során. 2010 októberében egy magyar békefenntartó Szudánban, 2012-ben két magyar férfi Szíriában került fogságba. A magyar túszokkal kapcsolatos követelésekről nem sikerült információkat szerezni, de a mentőakciók sikerrel jártak.

A követelésekkel kapcsolatban felmerül bennem a kérdés. Valóban nem számított a túszok állampolgársága, esetleg pénzügyi követeléseik voltak az elrablóknak, vagy Magyarország célkeresztbe került a nemzetközi terrorizmus palettáján?

7.5 Épületen belüli torlasz

Az épületen belüli torlasz taktika a túszejtés egyik formája. Számos mozifilmben láthattuk azokat a tipikus túszejtési bankrablásokat, amikor a főhős rendfenntartók sikeres túszzabadítási módszerekkel elfogják az elkövetőket. Sajnos az életben ez nem mindig ilyen egyszerű. A közelmúltban megrázta a közvéleményt csecsen terroristák által 2002-ben Moszkvában, majd 2004-ben Beszlában végrehajtott túszejtési merénylete. Továbbá rámutatott arra a tényre, hogy a rendfenntartó erők felkészületlenek és tapasztalatlanok az ilyen taktikák felszámolásával kapcsolatban. Mindkét esetben az orosz erők Csecsenföldről való kivonása képezte a követelés tárgyát. A moszkvai színházban 45 fő csecsen fegyveres ejtett túsul kb. 850 embert. 2 napos tárgyalást követően az orosz speciális egységek egy ismeretlen eredetű vegyi anyagot – feltehetőleg nyugtatót – szivattyúztak a szellőző rendszerbe és 30 perccel később rajtaütöttek a túszejtőkön. A szellőző rendszerbe szivattyúzott vegyi anyag feltűnt a fegyvereseknek, így a meglepetésszerű rajtaütés kivitelezése szinte lehetetlenné vált. A tűzharcban 39 terrorista és 129 túszt veszítette életét. A speciális egységek felkészületlenségét az is alátámasztotta, hogy közel másfél óra harc árán jutottak csak el addig a teremig, ahol a túsztokat fogva tartották.

A 2004-es beszláni túszzdráma felülmúlta a moszkvait. A csecsen terroristák 3 napon keresztül tartottak étlen, szomjan az iskola tornatermében 1100 fő gyermeket és felnőttet. (11. videó felvétel a mellékletben) A fegyverekkel, gránátokkal és csapágygolyókkal megspékelt bombákkal felfegyverkezett terroristák az akció alatt több tucat túszt kivégeztek. Az orosz katonai, valamint a rendfenntartó egységek ismételen nem álltak a helyzet magaslatán, melynek következményeként a harmadik napon kialakult tűzharc során több száz túszt veszítette életét. A túszzdráma 331 halálos áldozatot követelt, abból 186 gyerek. A sérültek száma elérte a 700 főt.⁵⁴

⁵⁴ Kecskés Tímea: *Az orosz – csecsen szembenállás története. A terrorista módszerek és eszközök szerepe az orosz – csecsen konfliktusban.* Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2012., p. 83.

7.6 Tömegpusztító fegyverek

„Tömegpusztító fegyverek: az atomfegyverek előállítását és bevetését követően alkalmazott gyűjtő fogalom, azoknak a fegyverfajtáknak a megnevezésére, melyek a többi fegyverhez képest, azonos körülmények esetén, hatásaik sajátos jellegénél és méreteinél fogva, viszonylag rövid idő alatt rendkívül nagymértékű pusztítást okoznak az élő erőkből, a haditechnikai eszközökben, az épületekben és más létesítményekben. Értelmezése országonként eltérő volt. Az ENSZ Leszerelési Bizottsága 1954-ben a nukleáris (atom), vegyi és biológiai fegyvereket együtt tömegpusztító fegyvernek minősítette.”⁵⁵

A tömegpusztító fegyverek típusainak felsorolásánál megkülönböztetünk vegyi, biológiai és radiológiai fegyvereket.

A terrorista csoportok nagymértékben próbálkoznak a tömegpusztító fegyverek beszerzésével és kifejlesztésével, mert alkalmazásuk során esetenként több ezer áldozatot követelő merényleteket képesek végrehajtani.

7.6.1 Vegyi fegyverek

„Vegyi fegyver: a mérgező harcanyagok az élő szervezetekre gyakorolt káros hatásán alapuló fegyver, a tömegpusztító fegyverek egyik fajtája. Mérgező harcanyagokból és a célba juttató eszközökből áll.”⁵⁶

A vegyi fegyverek alkalmazása már az I. világháború idején is elterjedt volt, a német csapatok gyakran vetettek be klórgázt az ellenséges erők katonái ellen. A II. világháború során a németek ideg és vérre ható anyagokat fejlesztettek ki, de ezeket a hadszíntéren soha nem alkalmazták. Az Irak – Irán háború alkalmával az irakiak előszeretettel alkalmazták a vegyi támadásokat, a mustárgáz bevetésének több ezer iráni katona esett áldozatul.

⁵⁵ Szakács Ágnes: *A tömegpusztító fegyverek nemzetközi ellenőrzésének főbb állomásai, és lehetséges főbb feladatai*, in: Bence Balázs: *A tömegpusztító fegyverek terjedésének aktuális kérdései, különös tekintettel a nukleáris fegyverekre*, Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2007.

⁵⁶ ua.

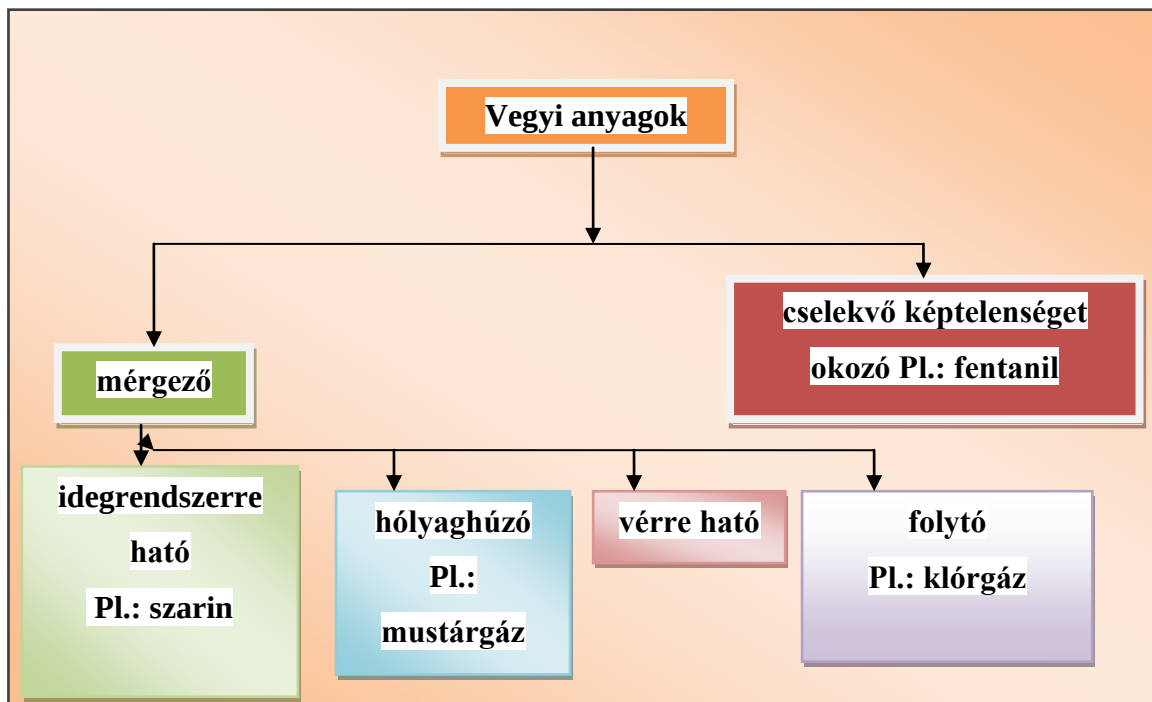
5. kép: Mustárgáz okozta bőrfelszín elváltozás

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

A vegyi hadviselés eszközei olyan vegyszerek, amelynek rendeltetése az emberi élet kioltása, súlyos sérülés okozása, vagy cselevő képtelenség okozása. Legtöbbjük illékony gáz, vagy párafelhő.

2. ábra: Vegyi anyagok osztályozása

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

A leghíresebb vegyifegyver támadást a már említett Aum Shinrikyo terrorcsoport követte el Tokióban 1995. március 20-án. A metróhálózat területén 11 olyan eszközt helyeztek el, mely nyers ideggázt – szarint – tartalmazott. Az ideggáz támadásnak 11 halott és több mint 5000 sérült írható a számlájára.⁵⁷

Az Al Kaida képzési videóin fény derült vegyi hatóanyagok tesztelésére. Iraki szárnya többször próbálkozott már klór gáz bevetésével, amit a titkos szolgálatok még idejében megakadályoztak.

7.6.2 Biológiai fegyverek

„Biológiai fegyver: a tömegpusztító fegyvereknek az a fajtája, amelyben mesterségesen kitenyésztett, vagy genetikailag megváltoztatott mikroorganizmusokat (baktériumokat, rickettsiákat, vírusokat, gombákat) és/vagy toxinjaikat (általuk termelt méreganyagokat) megfelelő eszközökkel juttatnak a célterületre, emberek, állatok és növények elpusztítására.”⁵⁸

A biológiai hadviselést már 2000 éve alkalmazzák. A középkori várostromok, valamint az amerikai indiánok leigázása során is előfordult a himlővel szándékos fertőzés. A hadviselés hatóanyagai baktériumok és vírusok, melyek az emberi szem számára nem érzékelhetőek, kivéve, ha por alakjában vetik be őket. A vírusos és baktérium fertőzés sok esetben gyógyszeres kezeléssel gyógyítható. Sokszor jellemző a lappangási idő, amin belül a fertőzött személy orvosilag tünetmentes, és csak laboratóriumi vizsgálatok alkalmazásával bizonyítható a fertőzés.

Felhasznált hatóanyagok a vírusokon és a baktériumokon kívül lehetnek a mérgek, mint a ricin, valamint egyes tudat módosító szerek, mint az LSD. A hatóanyag mennyiségétől függően változnak a biológiai fegyverek hatásai az emberi szervezetre. A biológiai hadviselés alkalmazásának ősi formája az ivóvízbe vagy élelmiszerbe juttatás, de napjainkban előfordult por formában a borítékba rejtett célirányú fertőzés is.

⁵⁷ Tarján G. Gábor: *A terrorizmus*, Rendőrtiszti Főiskola, Társadalom Tudományi Tanszék, Bp. 2007.

⁵⁸ Szakács Ágnes: *A tömegpusztító fegyverek nemzetközi ellenőrzésének főbb állomásai, és lehetséges főbb feladatai*, in: Bence Balázs: *A tömegpusztító fegyverek terjedésének aktuális kérdései, különös tekintettel a nukleáris fegyverekre*, Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2007.

2001-ben Floridában, New York-ban, Washington D.C.-ben, és Virginiában borítékba rejtett lépfene vírus támadások miatt 5 ember meghalt, 21 pedig kórházi ápolásra szorult. 2004-ben az Amerikai Egyesült Államok Szenátusa ellen intéztek ricin támadást, de Barack Obama elnök is kapott ricinnel fertőzött levelet 2013-ban.⁵⁹

7.6.3 Radiológiai fegyverek

A radiológiai fegyver olyan eszköz, amelynek rendeltetése a célpont sugárzással való megfertőzése. A hétköznapi használatban is előforduló sugárzás mennyisége, mint például a röntgensugár az emberi szervezetre nincs negatív hatással, mivel az alacsony terhelésű sugárzás okozta szervezeti elváltozásokat még az emberi DNS kijavítja. Azonban minél nagyobb a sugárzás dózisa, annál nagyobb kárt okoz az emberi szervezetben. A hirtelen nagy dózisú sugárzásnak kitett szervezetben helyrehozhatatlan sejtkárosodás megy végbe, ami nagyon hamar halált okoz. A hosszabb távon kevesebb sugárzás nem eredményez ilyen mértékű károsodást, ezért még orvosi segítséggel helyre hozható.

A nukleáris fegyverek – hétköznapi nevén atombombák – mint már a II. világháborúban bebizonyosodott, hihetetlen nagy pusztításra képesek, nem csak az emberi elhalálozás arányában, hanem a természetben okozott károkból is. Terrorista kézbe való kerülésük és alkalmazásuk országok megsemmisülését okozná.

A radiológiai anyagok célba juttatásának egy másik módszere a kiszóró eszközök alkalmazása, az úgynevezett piszkos bombák, amelyeket nem az atommag reakció hoz működésbe, hanem hagyományos robbanószer. Ennek bevetése kisebb célterületet céloz meg, és oszlatja el a sugárzó anyagot. Kevesebb halálozási aránnyal jár az alkalmazása, azonban súlyos gazdasági és pszichológiai károkat okozna.

„1995 novemberében a moszkvai Izmajlovszki parkban találtak egy céziummal töltött robbanószerkezetet, az után, hogy csecsen lázadók jelezték egy orosz tévécsatornának, hogy hol rejtették el a szerkezetet. Nyilvánvaló, hogy szándékosan alakították úgy az eseményeket, hogy a szerkezet ne lépjen működésbe, így mindössze propaganda-értékkel bírt az akció.”⁶⁰

Legvégül említeném a sugárforrások elhelyezésének módszerét, amely a gyógyászatban, ipari területen használt radioaktív anyagok olyan területen, helyen való elhelyezése, amely az

⁵⁹ Personnel and Facilities Security Course, 2009. június 01 – 12.

⁶⁰ Dr. Tóth Gergely főhadnagy: „Piszkos bombák” – lehetséges felhasználási módok, és az ellenük való védekezés, Műszaki Katonai Közlöny, XXI. évfolyam, 1-4. szám, 2011, p.: 182.

anyag célba juttatását segíti elő. Ezzel a hétköznapi kereskedelemben és gyógyászati céllal is alkalmazott anyagok összetételének, mennyiségének megváltoztatásával és elhelyezésével elérhető a lakosság folyamatos mérgezése.

2006 novemberében Alexander Valterovics Litvinyenko orosz kémelhárító tiszt szervezetébe egy vacsora alkalmával, tudtán kívül plutónium izotópot juttattak a szervezetébe, melynek következtében nagy szenvedések árán a kórházban életét veszítette. Ez a merénylet feltehetőleg nem kötődik a terrorizmushoz, és az indokok boncolgatásával eléggé forró talajra tévednék, azonban említést érdemelt a radiológiai anyagokkal való fegyverkezés terén.

A taktikák bemutatásánál is megfigyelhető, hogy egyes merényletek elkövetését megfelelő információ birtokában sikeresen meg lehet akadályozni. A személyvédelmi feladatokat ellátó rendőrök kiképzéseik során ismereteket szerezhettek a merényletek viselkedésére, felszerelésére, egyes álcázási taktikák jellemzőire vonatkozóan, hiszen mindennapi munkájukkal jár a felismerés, és a védett személy menekítése. A tűzszerész feladatokat ellátó rendőrök képzésének szintén részét képezi a hadi, ipari, és házilag gyártott robbanószerek ismerete és hatástalanítása, továbbá a robbantás helyszínén végzendő tevékenységek.

Rendőrként többször volt lehetőségem II. világháborús bombák előkerülése esetén terület kiürítésben, valamint területzárás végrehajtásában részt vennem, azonban bomba robbantás helyszínén végzendő tevékenységről csak általános elméleti ismeretekre tettem szert a rendészeti képzések során. Tisztában léve a másodlagos robbantás lehetőségével, vagy azzal, hogy az öngyilkos merényletek másodlagos indítószerezettel is rendelkeznek, valószínűleg gyanakvóbb lennék egy robbantásos merénylet elkövetésének helyszínén. A terrorista taktikák ismerete véleményem szerint nem csak a rendőri általános műveltséghez kellene tartozzon, hanem sok esetben emberi életet menthet.

Rendőrtisztként talán kerülhetek olyan helyzetbe, amikor rendőri egységet kell irányítanom egy merénylet elkövetésének, vagy várható bekövetkezésének helyszínén, és a taktikák ismeretében jobban mérlegelem azokat az utasításokat, melyeket egységem részére kiadok.

2009-ben egy műveleti alosztály tagjaként részt vettem egy terror elhárítási gyakorlaton a Liszt Ferenc – akkor még Ferihegyi – repülőtéren. A gyakorlat célja az eltérített repülőgépen lévő túsók kiszabadítása, valamint az elkövetők elfogása volt. A gyakorlat a korábbi Terrorelhárító Szolgálat, a BRFK Művelet Alosztály, a Készenléti Rendőrség, a Nemzeti Nyomozó Iroda, az Országos Katasztrófavédelem, a Tűzoltóság együttműködése mellett került végrehajtásra. Az eltérített gépen lévő merényletekkel való tárgyalás, azok elfogása és a túsók kiszabadítása természetesen a Terrorelhárító Szolgálat feladata volt, a terület

körbezárását a Készenléti Rendőrség hajtotta végre, alegységem feladata pedig a gépről sikeresen elmenekülő, és a közelben lévő épületben rejtőző merénylő elfogása volt. A fegyveres elkövető elfogását természetesen a tanult, gyakorolt és gyakran alkalmazott épület harcászati technikák alkalmazásával hajtottuk végre. Az épület nagy kiterjedésére, és egységünk létszámára tekintettel a merénylőt végül kb. 40 perc átvizsgálási taktikai módszerek végrehajtását követően elfogtuk és átadtuk a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai részére. Az épület átvizsgálása során kiemelt figyelmet fordítottunk egymás biztosítására, mivel információnk volt arra vonatkozóan, hogy a merénylő fegyverrel menekült el a túszejtés helyszínéről. A végrehajtást kiválóra értékelték. Azonban a gyakorlat során ismeretem a terroristák céljáról és követeléseikről nem volt. Utasítás alapján egy fegyveres személy elfogását hajtottam végre. A terrorista taktikák alkalmazásának ismeretében kiemelt figyelmet fordítanék a célokra, követelésekre vonatkozó információkra. Ha legkisebb mértékben is feltételezném annak lehetőségét, hogy a cél az elrettentés és a közfelháborodás keltése, megfordulna a fejemben, hogy a merénylők célja valójában a repülőgép felrobbantása. Amennyiben ennek lehetősége fennállna, a zárást végrehajtó rendőrök létszámát a duplájára emelve, vonalát nagyobb sugarú körben helyezném el, valamint számolnék a szökött merénylő öngyilkos robbantásával. Ennek megfelelően készíteném fel a taktikai egységet a várható feladatok végrehajtására.

A terrorista taktikák ismeretével gazdagabban, igaz gyanakvóbban állnánk szembe bizonyos helyzetekkel a rendőri munkánk során, de a gyanakvás nem negatív tulajdonság ebben a szakmában, hiszen kollégáink és civilek élete forog kockán.

8. TERRORISTA MŰVELETEK

Mielőtt ismertetném a terrorista műveletek szakaszait, említést tennék a radikalizálódás folyamatának lépcsőiről.

8.1 Radikálisok azonosítása

A kereszténységet követően a muszlim, a világ második legnagyobb vallása, követőinek száma évről évre növekszik, és szigorú szokásokhoz kötött életmódot kíván meg a hívőtől. A muszlim hívők követik a Korán által előírt szokásokat, és ez önmagában nem jelenti radikális szervezethez való tartozásukat.

A radikalizálódás során a muszlim hívő érzékelhető változásokon megy keresztül, melynek időbeni felismerése akár egy merénylet megakadályozását is eredményezheti.

A radikalizálódás első lépcsőjeként említeném a muszlim hívő életmódbeli változását, amelynek során az iszlám törvényekhez és szokásokhoz való ragaszkodása hirtelen a legfontosabb szerepet tölti be az életében. Szélsőséges rendezvényeket, honlapokat kezd látogatni, és a környezetétől teljesen elszigetelődik. Második lépcsőben azonosul a radikális nézetekkel, az eddigi viseletétől eltérően hagyományos muzulmán ruhát kezd hordani, a mecseteket nem látogatja, szakállt növeszt, és lázító írásokat kezd olvasni. Többször utazik muzulmán országokba, tapasztalat és ismeretszerzés céljából. Harmadik lépcső, a szélsőséges szervezethez való csatlakozás, melynek során kiképző táborokban taktikai és ideológiai ismeretekre tesz szert, megtanulja a kódnyelv használatát. A hétköznapi életvitele megváltozik, nem jár étterembe, bevásárló centrumokba, ételeit interneten rendeli, esetleg még a munkahelyén is felmond. A kiképző táborokban szerzett taktikai ismeretekkel gazdagabban, és az ideológiai átnevelésnek köszönhetően ekkor már a radikális szervezet tagjaként készen áll, akár az életét is áldozni a nemes cél elérése érdekében, a Korán tanítása szerint.

8.2 Terrorista merényletek menete

A terrorista merényletek folyamatait osztályozhatjuk a külvilágban is észlelhető tevékenység vonatkozásában.

A nyilvános műveletek a merénylet megakadályozása céljából fontos szerepet töltenek be a rendészeti munkában, hiszen az akció ebben a szakaszban felfedezhető, megfigyelhető és a bekövetkezést megelőzően elhárítható, azonban vannak olyan szakaszok – mint például a kiválasztás – amely a szervezet belső, titkos folyamata.

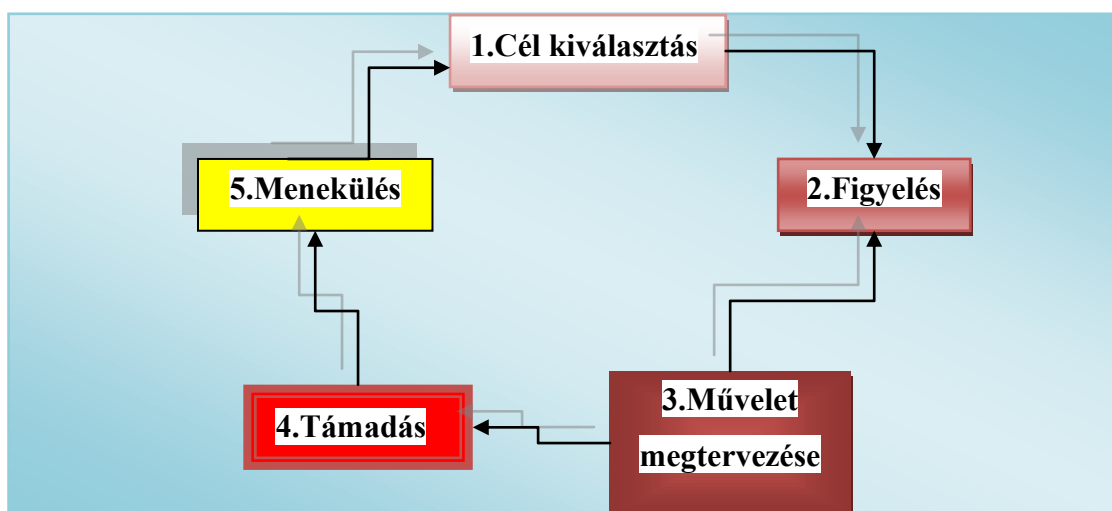
8.2.1 Belépési szakasz

A szervezethez való csatlakozást követően előző címemben leírtam a személyen végbemenő változások azonosítását, azonban a merényletek elkövetésére való kijelölés nem kap nyilvánosságot a külvilág számára. A kiképző táborokban a kapott ismeretek elsajátítását követően a szervezet tagjai vizsgákon és próbákon mennek keresztül, melynek során alkalom nyílik a szelektálásra arra vonatkozóan, hogy ki felel meg azoknak a fizikai, pszichikai és ideológiai feltételeknek, amelyek egy merénylet végrehajtásához szükségesek. A kiválasztás általában a szervezet célkitűzései alapján történik. A vizsgák során tanúsított helytállásuknak megfelelően töltik majd be a szervezeten belüli beosztásukat. A merényletek elkövetésére csak a legjobb fizikai, szellemi, pszichés állapotban lévő olyan tagok kerülnek kiválasztásra, akik bizonyították elkötelezettségüket a szervezet valamint az ideológia irányába. A merénylet megakadályozása a kiválasztás szakaszában nehezen kivitelezhető, mert a feladat, valamint a végrehajtó személye még a szervezeten belül is sokszor csak pár beavatott részére ismert.

8.2.2 Működési szakasz

Ezen a szakaszon belül történik a feladat végrehajtásához szükséges ismeretek gyakorlati végrehajtása (Pl.: IED készítése és próbarobbantás), a terv előkészítése, a végrehajtáshoz szükséges feltételek megteremtése és maga a terror akció végrehajtása.

3. ábra: Művelet körfolyamata

Forrás: Personnel and Facilities Security Course 2009. június 01 – 12.

A terrorista csoport a megfigyelési fázisban a legsebezhetőbb, ugyanis tevékenysége nyilvánosan, felfedezhetően történik. Megfelelő tapasztalatok birtokában egy merénylet megelőzése már e szakasz megfigyelési periódusában lehetséges.

Mindent megelőzően a célpont kijelölésére kerül sor, annak figyelembe vételével, hogy milyen céllal, milyen eszközzel, mekkora pusztítással kívánja a szervezet a merényletet megvalósítani. Úgynevezett puha célpontoknak azok a kevésbé védett objektumok, személyek, rendezvények számítanak, amelyeknek a csekély biztonsági kockázat végett könnyebb a megtámadhatóságuk. A több, előre meghatározott célpont közül az kerül megválasztásra, amelyik a legkisebb biztonsági kockázat mellett a legnagyobb eredményt éri el a szervezet részére. A művelet időpontjának meghatározásának szempontjából fontos szerepet játszik a napszak, és a dátum is. Az állami és politikai rendezvények, nemzeti ünnepek, tömegeket, politikusokat, diplomáciai képviselőket vonzanak kiemelt helyszínekre, így biztonsági szempontból kiemelt kockázatot hordoznak magukban. Egy esetleges támadás megakadályozására kevés az esély egy kb. 200.000 főt számláló rendezvényen.

A taktikák megválasztásánál a napszak is fontos körülmény abból a szempontból, hogy mekkora áldozati létszámot kíván megcélózni a szervezet. Hétköznapi csúcsidőben sokkal több ember utazik különböző tömegközlekedési eszközökön, mint hétvégén. Többek között ezekkel a szempontokkal történik a célpont meghatározása.

Ezt követően a végrehajtásra kijelölt személyek, vagy sejtek megkezdik a művelet előkészítését. Elsősorban a legfontosabb a felderítés, a megfigyelés és a célpontra vonatkozó információk feltérképezése. A műveletnek ezt a részét kisebb csoportokban hajtják végre,

melynek során legfontosabb feladat a célpont sebezhetőségének megállapítása. A lakó – valamint a munkahelyének biztonsági védelmi rendszerei, a személyvédők tapasztaltsága, az állandó útvonalak feltérképezése, közlekedésének kiszámíthatósága, valamint a szállító járművek típusai, esetleges páncélozottságuk. Figyelés módszereik szerint lehetnek:

- álló,
- mozgó,
- technikai,
- vegyes,
- progresszív.

A technikai, valamint a vegyes megfigyelés felfedése, felderítői feladatokat ellátó rendészeti szervek speciális feladatai közé tartozik, erre nem is térnék ki.

A rendőrség szempontjából releváns, felfedhető megfigyelési módszer az álló, a mozgó és a progresszív.

Az álló megfigyelés a nevéből adódóan olyan módszer, amikor buszmegállóból, parkoló autóból, újságárus elől, vagy egy iroda ablakából biztosított a rálátás a célpontra, így megfigyelhető mozgása, tevékenysége, védelmi rendszere. A mozgó figyelés mindezek feltérképezésével gyalogosan és járművel is végrehajtható. Mindkét megfigyelés alatt fényképek és videó felvételek készítésével támasztják alá a megszerzett információkat. A progresszív megfigyelés során az útvonal lekövetése történik olyan módszerrel, hogy minden nap csak egy bizonyos szakaszon követik a célpontot és térképezik fel az útvonal egy kisebb részét. A következő napon a célszemély követését arról a pontról indítják újra, ahol előző napon abbahagyták és ezt a módszert addig folytatják, amíg a teljes útvonal feltérképezésre nem került. Az gépjármű konvojok megtámadásánál ezzel a figyellel csapdapontok helyszíne is meghatározható. Megjegyezném, hogy ez a módszer a személyvédelmi szolgálat részéről kivédhető, amennyiben az állandó útvonalakat gyakran megváltoztatják.

Kiemelt helyszíneken, közlekedési csomópontokon, közlekedés eszközökön is ezekkel a figyelési módszerekkel történik a résztvevők, utazóközönség létszámának, valamint a biztonsági rendszereknek a feltérképezése. A figyelési periódus sokszor hónapokat vesz igénybe, és a megfelelő körültekintés elhalasztása mellett sokszor felfedhető.

A művelet előkészítő fázisában szükség van olyan konspirációs rejtekhelyekre, bázisokra, ahol az akcióval kapcsolatos háttérmunka elvégezhető. Ezek a rejtekhelyek városokban, falvakban, esetleg lakott területen kívül eső helyen bérelt lakások esetleg házak, ahol elvégezhető a begyűjtött információk kiértékelése és a művelet előkészítése. Ezeknek a rejtekhelyeknek a megválasztása a kiképzés során elsajátított szigorú szabályokkal történik,

melynek során kiemelten kell kezelni a környezet, valamint a rendvédelmi szervezek figyelmének elkerülését. A helyi csoportok, sejtek segítségével be kell szerezni az akció végrehajtásához szükséges technikai eszközöket. Törekedni kell a fegyverek, robbanóanyagok olyan útvonalon szállítására, melyen elkerülhető az ellenőrzés. Amennyiben a szükséges információk begyűjtése megtörtént, elemző értékelő munka elvégzésével megkezdődik az akció tervének felállítása, melynek során elsősorban a taktikai pont megválasztása a legfontosabb tényező. Az akció helyének pontos kijelölése a az alábbi szempontok figyelembe vételével történik meg:

- meglepetés erejével kell a támadást végrehajtani, ezzel lebénítva a célpontot, ezért meg kell találni azt a helyszínt ahol ez megvalósítható;
- gépjárművek elleni támadás során meg kell találni azt a magaslati pontot, ahol jól látható a célszemély mozgása, és a tűzterületen belül helyezkedik el;
- törekedni kell azon helyszínek megválasztására, ahol a fölény a végrehajtók kezében van;
- törekedni kell az olyan helyszín megválasztására, ahol figyelem elvonással a lehető legsebezhetőbbé tehető a célpont (útszűkületek, lassító sávok...stb.)
- menekülés útvonalának megválasztása

Ezt követően a végrehajtó csoport megkezdí az fegyverek, eszközök beszerzését, bombák összeállítását, majd megkezdődik a művelet előkészítése. Az előkészítésen belül a végrehajtással kapcsolatos cselekmények, feladatok begyakorlása történik, valamint elkészítik végrendeleteiket.

Miután a begyűjtött információk és az elemző – értékelő munka segítségével megtörténik a műveleti terv elkészítése és meghatározásra került az akció pontos időpontja és helyszíne, megkezdődik a merénylet végrehajtása. A végrehajtást követően az előre meghatározott menekülési útvonalak használatával távoznak a merénylők a helyszínről, persze amennyiben nem öngyilkos akció végrehajtására került sor. A menekülés útvonala és eszköze is a műveleti terv szerves részét képezi. Ezt követően a szervezet megkezdí a sikeres akció hasznosítását, amely magába foglalja a műveletről készült videó felvételek közre vételét, a szervezet céljainak és véleményének publikálását a nyilvánosság támogatásának elnyerése végett.

A rendészeti felderítői munka teljes szakasza, amely az elkövetők elfogására irányul a nyilvánosság teljes kizárásával megy végbe. A sikeres elfogások, vallatások, bírósági tárgyalások és ítéletek a médiában sokszor egy kis hír formájában jelennek meg a közvélemény számára. Véleményem szerint a modernkori terrorizmus elleni harc azért a mesebeli sárkány története, mert a merényletek elkövetőinek, az akciót felvállaló terrorista

sejt tagjainak sikeres elfogása sem ad okot a közvélemény nyugalmára. Amint már említettem, egy sejt felszámolása, sokszor kettő újat eredményez.

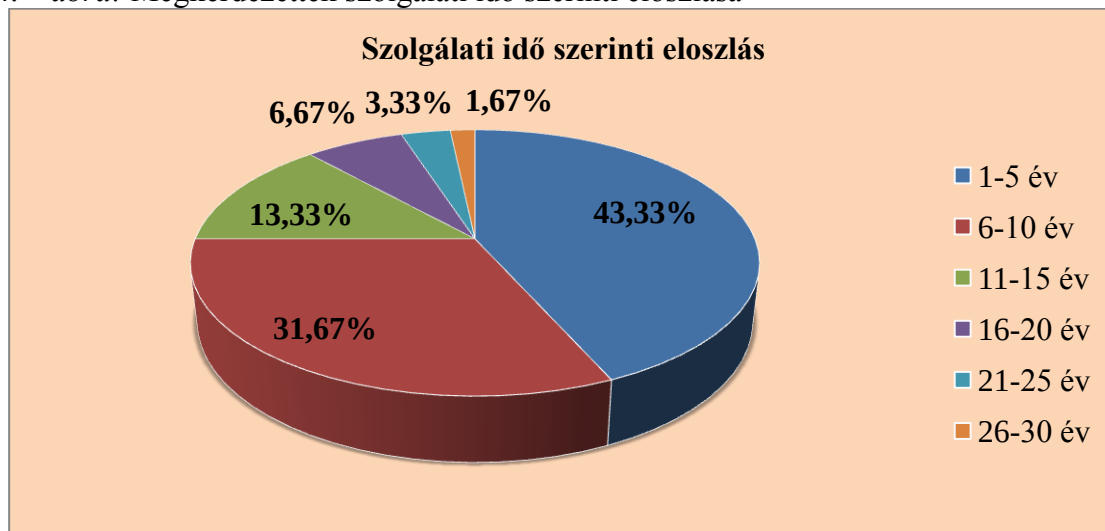
Ezért fontos a rendészeti szervek részéről a taktikák, merényletek, tapasztalatok ismerete, mert egy merénylet előtti figyelés felfedése, egy gyanús konspirációs történet leleplezése, esetleg egy gépjármű átvizsgálás során talált mechanikai eszközök lefoglalása sok esetben egy terrorista művelet megakadályozásának lehetőségét rejti magában.

9. ÖSSZEGZÉS

9.1 Kutatómunka kiértékelése

Tapasztalataim alapján úgy gondolom, hogy a rendészeti képzés tematikája nem nyújt kellő áttekintést a terrorizmussal kapcsolatban, a rendőri állomány ismeretei csakis a média által beszerzett információkra épülnek, ezért kutatómunkám során kérdőíveket töltöttem ki, valamint személyesen beszélgettem el kollégáimmal a terrorizmus kérdésköréről, és a rendészeti képzésben való szerepéről. A megkérdezettek köre a Készenléti Rendőrség Bevetési Osztályainál szolgálatot teljesítő rendőri állományból került ki. Elmondhatom, hogy ennek a rendőri egységnek a beosztottjai valamelyest előnyösebb helyzetben vannak a területi és helyi rendőri szervekéhez képest, mert szolgálatonként lehetőség nyílik elméleti és gyakorlati képzések végrehajtására, valamint speciális feladatok ellátására, amely kiemeltebb felkészítést igényel. A megkérdezettek szolgálati idő szerinti eloszlása az 1. grafikonon látható, amely jól tükrözi az állomány jelenlegi összetételét.

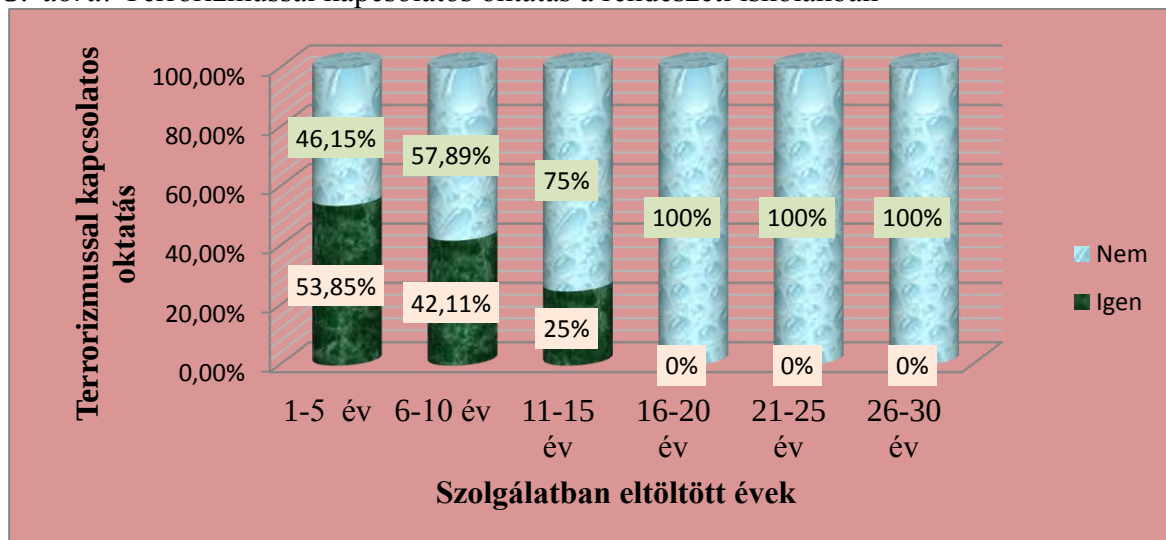
4. ábra: Megkérdezettek szolgálati idő szerinti eloszlása

Forrás: a szerző

Ennek tekintetében a 2. grafikonon megfigyelhető, hogy a szakközépiskolai oktatás részeként a terrorizmussal kapcsolatos ismeretek jól láthatóan javuló tendenciát mutatnak az elmúlt 15 évet nézve.

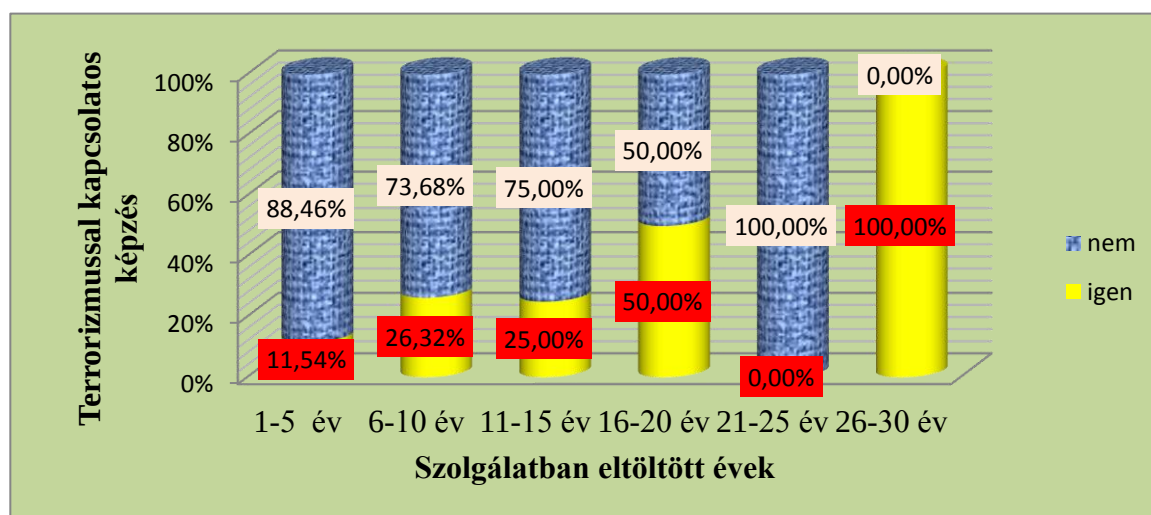
5. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos oktatás a rendészeti iskolákban

Forrás: a szerző

Azonban a kérdőívekből az is kiderült, hogy az 1-től 5 év szolgálati viszonyal rendelkező rendőrök 46,15%-a egyáltalán nem, 53,85%-a csak társadalomtudományi órákon érintette hallgatóként a terrorizmus jelenségét, történeti, szerkezeti és taktikai áttekintésekre nem került sor. A rendőri szolgálati viszony alatt kapott terrorizmussal kapcsolatos ismereteket tartalmazó képzések tekintetében megfordul az arány, amelyet a 3 grafikonon szemléltetnek.

6. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos képzések a rendőri állományban

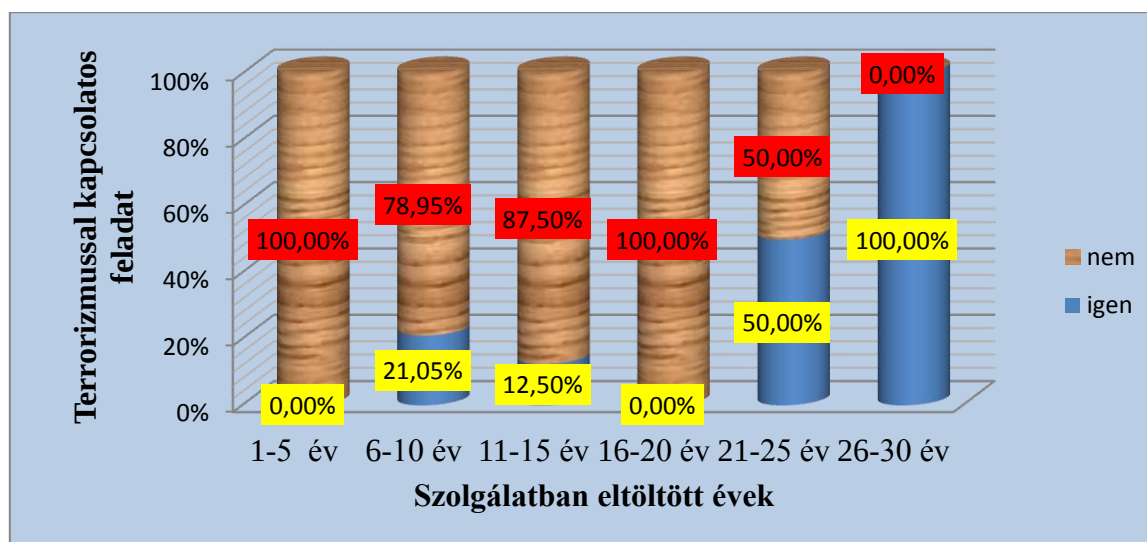

Forrás: a szerző

Ennek magyarázataként az szolgál, hogy az idősebb rendőröknek már nyílt alkalmuk a területükhöz kapcsolódóan speciális (személyvédelmi, válságkezelői) képzéseken részt venni,

amelyek a feladtból adódóan magukba foglalták a terrorizmus fenyegetését is. A terrorizmussal összefüggő feladatok ellátására feltett kérdésekre megoszlottak a vélemények, és 4. grafikonom nem tükrözi a valóságot.

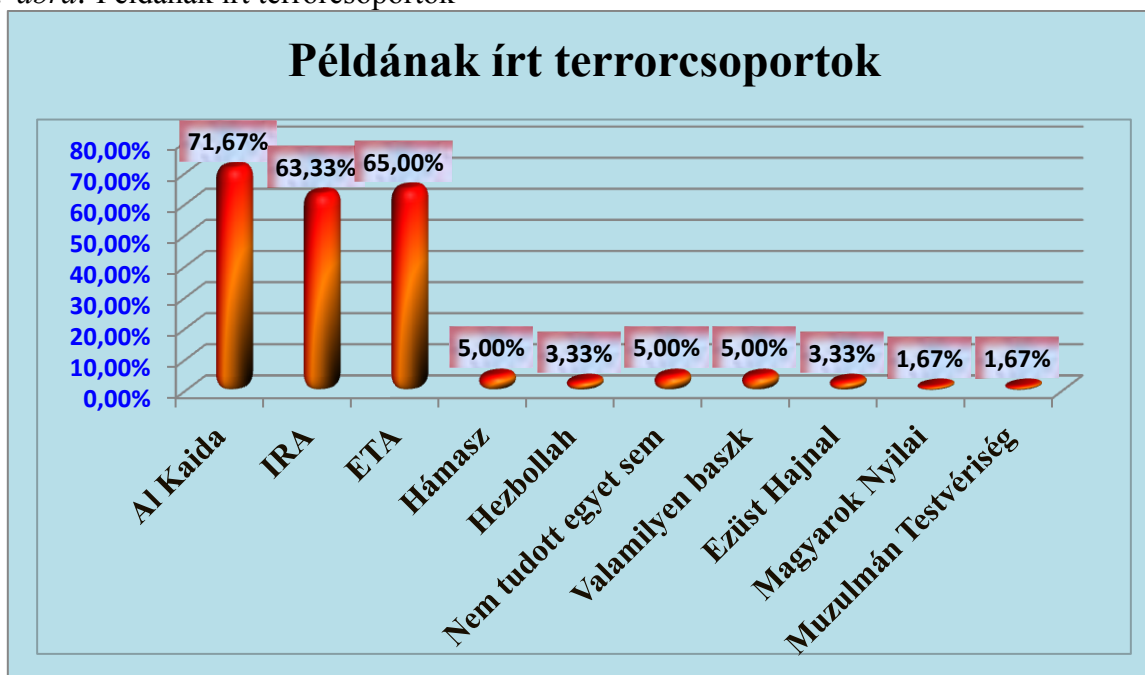
7. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos feladatok végrehajtása

Forrás: a szerző

Ugyanis a 2001. szeptember 11-ét követő antrax támadások kiemelt biztonsági kockázatot vontak maguk után a külképviseleti objektumok védelmével kapcsolatban. Akkoriban a Készenléti Rendőrség beosztottai látták el ezeket a feladatokat is, így az állományban lévő rendőrök kerültek közvetlen kapcsolatba a terrorizmus veszélyével. Azonban a kérdések kitöltésekor az idősebbek nagy százaléka ezt a tényt figyelmen kívül hagyta. Kollégáim körében a terrorizmus megfogalmazások igen egysíkúan sikerültek, kiemelten az erőszak, a robbantások és a háború szavak szerepeltek a válaszokban. Ez is tükrözi a terrorizmus háttérének és ismeretének hiányát az állomány körében. A terrorszervezetek név szerinti leírásánál a megkérdezettek általános ismereteire voltam kíváncsi és részemre a várt eredményeket hozta.

8. ábra: Példának írt terrorcsoportok

Forrás: a szerző

Nem csak a több áldozatot követelő, mindennap előforduló merényletek emelnek ki a köztudatban egy terrorszervezetet, hanem az is meghatározó, hogy a polgárok mennyire érzik közelinek a terror veszélyét. Magyar viszonylatban a kollégáim 1,67%-a említette meg a Magyarok nyilai csoportot terrorszervezetként, a többiek erre a kérdésre nemmel válaszoltak. Pedig véleményem szerint ennek a hazai szervezetnek a működése és ideológiája sokban hasonlított a külföldi politikai csoportokéhoz. Hazánk esetleges terrorfenyegetetté válásának okaként az állomány a magyar NATO csapatok afganisztáni jelenlétét, az Amerikai Egyesült Államok kormányának támogatását jelölte meg. A megkérdezettek Magyarország terrorellenes rendszerével kapcsolatos általános ismeretei szinte kizárólag a Terrorellhárítási Központra korlátozódtak, csak 5%-uk említette meg a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, valamint 3,33%-uk a Magyar Honvédség jelenlétét a terrorellhárítási feladatok végrehajtásában. A válaszokból az is kiderül, hogy a terrorizmussal kapcsolatos ismeretek képzési rendszerbe való foglalását kollégáim nagy része fontosnak tartja, a téma érdekességére és várható feladatok végrehajtására tekintettel.

A kérdőívek értékelésekor arra a megállapításra jutottam, hogy a rendőri állomány ismerete ebben a kérdéskörben igen kevés, és ez a tény igényli az oktatási és képzési rendszer terrorizmussal kapcsolatos reformját. A válaszok alapján alátámaszthatom azt a feltevésem, hogy kollégáim körében a média által nyújtott információk nagyobb szerepet töltenek be a

terrorizmust érintő ismeretek elsajátításában, mint a rendészeti felkészítés. Véleményem szerint szakmánkban a nemzetközi terrorfenyegetettséget félvállról venni, és információinkat csak a híradásokra építeni, nem jó stratégia.

9.2 Összefoglalás

Dolgozatomban a terrorizmus kérdéskörének áttekintésével és a taktikák ismertetésével arra próbáltam rámutatni, hogy a nemzetközi terrorizmus veszélye lassan elérheti hazánkat is. Egy politikai döntés – lásd, az azeri baltás gyilkos kiadatása – elég ahhoz, hogy Magyarország terrorszervezetek által fenyegetett állammá váljon. Sajnos a rendészeti képzés tematikájában – ellentétben a honvédelmi képzéssel – még jelenleg is kevés ismeretanyag kerül oktatásra a hallgatók számára.

Véleményem szerint a rendészeti képzésnek több figyelmet kellene szentelnie a terrorizmus irányába, hogy az állomány fel tudjon készülni az esetleges merénylettekkel kapcsolatos feladatok ellátására.

Tapasztalatom szerint az új rendőri képzési rendszer felépítése valamely szinten a szakmaiság rovására ment, és a fiatal járőrök felkészítése nagyrészt járőrvezetőik, mentoraik feladatává vált. Ezzel kapcsolatban problémaként merül fel, hogy a helyi Rendőrkapitányságokon szolgálatot teljesítő rendőrök szintentartó, valamint szakmai továbbképzésére a szolgálati időn belül nem nyílik lehetőség.

2006. szeptemberi és októberi eseményeket megelőzően a tömegkezelési módszerek és taktikák gyakorlása sem volt bevezetve a megyei Rendőr-főkapitányságok képzési rendszerébe. Ezek az események a meglévő tömegkezelési taktikák elavultsága mellett bizonyították az állomány csapatszolgálati módszerekben való tapasztalatlanságát is. Sajnos ahhoz, hogy az új taktikák és kiképzési rendszerek alkalmazását fontolóra vegyék, történnie kellett egy olyan eseménynek, mely rendőri részről is több tucat sérültet követelt. A történetek hatására több európai ország rendőri egységeinek segítségével alkalom nyílt másfajta tömegkezelési taktikák megismerésére és kipróbálására. A gyakorlatok során kiértékelésre került az itthoni viszonyok közötti alkalmazhatóságuk, és ezt követően megkezdődött a rendőri állomány felkészítése. Az eredmények magukért beszélnek, tapasztalataim szerint az új módszerekkel a rendőrség bizonyította helytállását a tömegkezelés tekintetében. Az új taktikai módszerek bevezetésével, a rendőri állomány képzésének felépítése is teljesen megváltozott. Véleményem szerint a területi szinten kiképzett instruktorok segítségével

végrehajtható az állomány képzése és szintentartása a taktikai ismeretek tekintetében. Az éves nagytarcsai csapatszolgálati képzés és gyakorlat pedig alkalmas az állomány hiányosságainak pótlására, valamint a megyei csapatszolgálati századok közötti egységes végrehajtás gyakorlására.

Ennek a bevált képzési módszernek a tekintetében javasolnám a terrorizmussal kapcsolatos ismeretek hasonló végrehajtásban való oktatását. Az instruktorok kiképzésének alapját képezhetné a nemzetközi terrorizmussal kapcsolatos történeti áttekintés, a merényletek bemutatása és értékelése, a műveletek megelőzése érdekében teendő, vagy az esetleges bekövetkezésük utáni elsődleges intézkedések. A nagytarcsai csapatszolgálati képzés mintájára évente legalább egy alkalommal szükségesnek tartanék egy 2-3 napos továbbképzést, amelyen vendégelőadóként kriminálpszichológusokat, Afganisztánt megjáró katonákat, aktív terrorelhárítókat, nemzetbiztonsági szakembereket kérnék fel a nyílt minősítésű jelentések, képi dokumentációk, megtörtént események előadására.

Azonban a képzések végrehajtása mellett véleményem szerint jogszabályi változtatásokra is szükség van. A csapatszolgálati szabályzatban megfogalmazott taktikai eljárások alkalmazása és az azokat végrehajtó szolgálati csoportok feladatai az elmúlt évek tapasztalatai alapján módosítást igényelnek. A Terrorelhárítási Központ az elfogó – felszámoló, valamint a fedező – támogató csoport tevékenységeit saját hatáskörébe utalta, de ennek ellenére a szabályzatban ennek módosítására nem került sor. Fontosnak tartanám egy olyan szabályzó létrehozását, amely összesítve tartalmazza a terrorcselekmények elkövetésekor teendő intézkedések módszertani útmutatását.

Hiszen, „*A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett [...], a terrorizmus elleni küzdelem [...]*”⁶¹, azonban a hogyan kérdésre csakis akkor kaphatunk választ, ha lehetőségünk van ismeretekre szert tenni, tanulunk a mások által elkövetett hibákból és időben felkészülünk a várható feladatok végrehajtására.

⁶¹ A rendőrégről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1.§ (1) bekezdés

FELHASZNÁLT TÖRVÉNYEK

1. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény
2. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
3. A rendőrégről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1.§ (1) bekezdés

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Bence Balázs: *A tömegpusztító fegyverek terjedésének aktuális kérdései, különös tekintettel a nukleáris fegyverekre*, Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2007.
2. Bugyjas József: *A komulatív hatás modellezése és számítógépes szimulációja végeelem módszer felhasználásával*, Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2010.
3. Daruka Norbert: *Terroristák és taktikák, avagy védekezz, ha tudsz*, Repülés Tudományi Közlemények, Repülés Tudományi Konferencia különszám, XXIV. évfolyam 2012. 2. szám
4. Detre Zoltán százados: *A terrorizmus kialakulásának történeti háttere, megnyilvánulási formái és jelenléte a XXI. században*. In: Bólyai Szemle, 2007. XVI. évf. 2. szám.
5. Dr. Kancsal Kitti: *Terrorizmus egykor és ma – avagy a büntetőjog eszközei a terrorizmus elleni harcban*, Büntetőjogi Szemle, 2012/3. szám
6. Kecskés Tímea: *Az orosz – csecsen szembenállás története. A terrorista módszerek és eszközök szerepe az orosz – csecsen konfliktusban*. Doktori (PhD) értekezés, Bp., 2012.
7. *Magyar Értelmező Kéziszótár* (szerk. Juhász József, nyolcadik, változatlan kiadás) Akadémia Kiadó, Bp., 1989.
8. Rostoványi Zsolt: *Az iszlám világ és a Nyugat. Interpretációk összecsapása, avagy a kölcsönös fenyegetettség mítosza és valósága*, Corvina Kiadó, Bp., 2004.
9. *Szakmai Szemle A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa*, 2005. 2. szám.
10. Szun-ce: *A hadviselés törvényei* (ford. Tőkei Ferenc) Balassi Kiadó, Budapest, 1995.
11. Tálás Péter [szerk.]: *A terrorizmus anatómiája*. Zrínyi Kiadó, Bp., 2006.
12. Tarján G. Gábor: *A terrorizmus*, Rendőrtiszti Főiskola, Társadalom Tudományi Tanszék, Bp. 2007.
13. Dr. Tóth Gergely főhadnagy: *„Piszkos bombák” – lehetséges felhasználási módok, és az ellenük való védekezés*, Műszaki Katonai Közlöny, XXI. évfolyam, 1-4. szám, 2011.

INTERNETES HIVATKOZÁSOK

1. Bérczessy Ádám: *Korunk mártírjai, az öngyilkos merénylők*,
<http://terrorizmus.network.hu/blog/terrorizmus-klub-blogja/korunk-martirjai-az-ongyilkos-merenylok> (2013.10.20)
2. Budai Ádám: *Spanyolország terrorizmus elleni fellépése I. - A madridi merényletek utáni jogi és szervezeti változások*
<http://biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=1146&title=spanyolorszag-terrorizmus-elleni-fellepese-i-a-madridi-merenyletek-utani-jogi-es-szervezeti-valtozasok> (2013.10.27.)
3. Biztonságpolitikai Szemle: *Mi a terrorizmus?*
http://biztpol.corvinusembassy.com/?module=corvinak&module_id=4&cid=32
(2013.09.30.)
4. Central Intelligence Agency, *Terrorist Bombing of Pan Am Flight 103*, 2012.,
<https://www.cia.gov/about-cia/cia-museum/experience-the-collection/text-version/stories/terrorist-bombing-of-pan-am-flight-103.html> (2013.10.25.)
5. Harmath Árpád Péter: *A terrorizmus története*,
<http://tortenelemklub.com/erdekessegek/erdekessegek-a-vilagtoertenelemben/189--terrorizmus-toertenete> (2013.09.27.)
6. Harmat Árpád Péter: *A nagy francia forradalom és Bonaparte Napóleon*
<http://tortenelemklub.com/ujkor/a-18-szazad/152-a-nagy-francia-forradalom-es-napoleon> (2013.09.27.)
7. Havasi Eszter: *A NATO válaszai a 21. századi kihívásokra – Harc a terrorizmus ellen*
<http://www.biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=1105> (2013.10.24.)
8. Információs Hivatal: *Al-Kaida*,
http://www.mkih.hu/feladatok/terrorizmus_alkaida.shtml (2013.10.10)
9. Jonathan Schofield: *Bomb to Boom*,
<http://www.manchester.com/features/bombboom/> (2013.10.22)
10. Lapat Attila: *A robbanóanyagok világa*, Technikatörténet,
http://www.nbsz.gov.hu/docs/pub_lapat_1.pdf (2013.10.26.)
11. Preeti Bhattacharj: *Liberation Tigers of Tamil Eelam (aka Tamil Tigers) (Sri Lanka, separatists)*
<http://www.cfr.org/separatist-terrorism/liberation-tigers-tamil-eelam-aka-tamil-tigers-sri-lanka-separatists/p9242> (2013.10.26.)

12. The FBI, *Federal Bureau of Investigation, USS Cole Bombing*
<http://www.fbi.gov/about-us/history/famous-cases/uss-cole> (2013.10.27.)
13. The FBI, Federal Bureau of Investigation, *First Strike: Global Terror in America, 2008*
http://www.fbi.gov/news/stories/2008/february/tradebom_022608 (2013.10.27.)
14. The FBI, *Federal Bureau of Investigation, Updates on Investigation Into Multiple Explosions in Boston*
<http://www.fbi.gov/news/updates-on-investigation-into-multiple-explosions-in-boston>
(2013.10.27.)
15. Thomas Kirn: *Alfred Herrhausen Der ungesühnte Mord*, Frankfurter Allgemeine Wirtschaft, 2009.11.30.
<http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/alfred-herrhausen-der-ungesuehnte-mord-1887341.html> (2013.10.26)
16. Wagner Péter: *Bin Laden volt az al-Káida vezetője?*, Magyar Külügyi intézet, Gyorselemzés, 2011/07
<http://www.hiia.hu/pub/displ.asp?id=UCJQBE> (2013.10.25.)
17. Yunis Al-Astal, Hamaszosi parlamenti képviselő, és ígérhirdető, Napi Dzsihad, *A Hamasz terrorszervezet önmagáról videó*
http://dzsihad.blog.hu/2009/02/25/a_hamasz_terrorszervezet_onmagarol (2013.10.02.)

MELLÉKLETEK

Kérdőív

- Rendészeti iskolában volt-e terrorizmussal kapcsolatos oktatás?
- Milyen tanóra keretén belül?
- Szolgálatban eltöltött idő években.
- Rendőrként vett-e részt olyan képzésben, amelyen érintették a terrorizmust?
- Ha igen, milyen képzés keretén belül?
- Vett-e részt terrorizmussal kapcsolatos feladat végrehajtásában rendőri pályafutása során?
- Fogalmazza meg a terrorizmus jelentését a saját szavaival.
- Írjon le legalább kettő Ön által ismert terrorcsoportot.
- Ismer-e hazai terrorcsoportot, ha igen, nevezze meg.
- Ön szerint milyen okból válhat hazánk terrorfenyegetetté?
- Melyek hazánk terrorellenes szervei?
- Igényt tartana-e a terrorizmussal kapcsolatos ismeretek képzésére, ha igen, akkor miért?

Ábrajegyzék

1. ábra: Az Al Kaida 2001. szeptember 11-e előtt: hierarchikus felépítés
2. ábra: Vegyi anyagok osztályozása
3. ábra: Művelet körfolyamata
4. ábra: Megkérdezettek szolgálati idő szerinti eloszlása
5. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos oktatás a rendészeti iskolákban
6. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos képzések a rendőri állományban
7. ábra: Terrorizmussal kapcsolatos feladatok végrehajtása
8. ábra: Példának írt terrorcsoportok

Képek jegyzéke

1. kép: Útszéli szalagkorlátba rejtett IED
2. kép: IRA szabadalom
3. kép: Házi készítésű indítószerkezet álcázása Afganisztánban 1
4. kép: Házi készítésű indítószerkezet álcázása Afganisztánban 2
5. kép: Mustárgáz okozta bőrfelszín elváltozás

Videó mellékletek

1. videó Légnyomás szemléltetése 1	33
2. videó Légnyomás szemléltetése 2	33
3. videó Fedezék használat a repeszhatás figyelembe vétele nélkül	33
4. videó IED álcázása konvoj elleni merényletnél	34
5. videó VBIED alkalmazása konvoj elleni merényletnél	35
6. videó Hibás házi készítésű indítószerkezet.	36
7. videó Öngyilkos merénylet Sri Lankán.....	38
8. videó Amerikai Nagykövetség elleni robbantásos merénylet, Karachi.....	39
9. videó Objektumvédelmi eszközök tesztelése	39
10. videó Másodlagos robbantás	40
11. videó Iskolai túszejtés, Beszlán.....	44